No 2694 — Zaterdag 19 October 1935 — 52ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elke Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.– bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Past. S Mateo, Tel. 413
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.–
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elke regel meer 10 cts.

Persdienst en radiozender.

In onze artikelen over het Persconflict op Curaçao, schreven wij de vorige week naar aanleiding van wat er eerst in de Curaçaose Volkskrant en later in de Beurs- en Nieuwsberichten gezegd was over de distributie der persberichten:

„Reeds jaren vóór de huidige „kwestie, waren we van mening dat „in de distributie hier iets niet in „orde is. We hopen echter binnen- „kort daar wel op terug te komen."

Deze belofte willen we vandaag vervullen.

Onder de titel „Nederlands Nieuws op Curaçao" schreven wij op 15 Sept. 1933 in het tijdschrift der Ned. R. K. Journalistenvereniging het volgende:

„Schrijvers over West-Indië stellen „dikwijls Suriname als een Nederlands „gebiedsdeel tegenover Curaçao als min- „der Nederlands.

In enkele opzichten o.a. het gebruik van de Nederlandse taal heeft men zeker recht aldus te schrijven. Ook kan stellig in het gevoel van saamhorigheid tussen Nederlander en Curaçaoenaar veel verbeterd worden; en als een der middelen daartoe lijkt ons de verspreiding van Nederlands nieuws op het eilandengebied in West-Indië. Meer bekend immers maakt meer bemind.

Vooral in vergelijking met Suriname laat de verspreiding van Nederlands nieuws op Curaçao nog zeer veel te wensen over.

Bij het begin van de wereldoorlog had Nederland nog geen rechtstreekse radioverbinding met Curaçao en de verbindingen met Europa geschiedden toen per Franse kabel waarvan Curaçao in de ontvangen nieuwsberichten geheel afhankelijk was. In Augustus 1914 verkeerde men dan ook op dat eiland dagen lang in spanning of het moederland in oorlog was, ja dan neen.

Aan deze ongelukkige toestand kwam later een einde door een radioverbinding met het moederland eerst via S. Martin, later rechtstreeks. In het jaar 1927 kwam deze tot stand, na een maandenlange proef met Nederlandse berichten, welke in die dagen ook aan de plaatselijke pers werden medegedeeld en opgenomen.

Lang echter genoot het publiek er niet van en na de officiële openstelling van de radiodienst bleven de Nederlandse berichten uit en werd het Curaçaose publiek in de nieuwsberichtgeving weer uitsluitend aangewezen op het buitenland.

Wat voor Suriname wel kon, scheen voor Curaçao onmogelijk. Daar was nl. intussen een redelijke overeenkomst gesloten tussen Gouvernement en plaatselijke pers tot het verkrijgen van Nederlandse radioberichten, die geregeld ook in de plaatselijke pers verschenen."

We willen echter thans nader expliceren, wat we toen destijds in enkele woorden aangaven.

Hoe kwam in Suriname deze overeenkomst tot stand?

Wel niet zo eenvoudig als het hierboven staat.

Aanvankelijk vroeg Aneta een zeer hoge prijs en was slechts heel moeilijk te bewegen om lager te gaan.

Maar naar men ons indertijd als een mening mededeelde geschiedde de redelijke overeenkomst vooral door medewerking van Ir. Schotel en den Hr. Molenkamp, en het einde was dat via koloniën door de Administrateur van financiën, tussen Aneta en plaatselijke pers een overeenkomst werd gesloten, waarbij het copyright der uitzendingen naar Indië aan de Surinaamse bladen werd toegestaan voor f 600.— 's jaars.

Deze som werd gegarandeerd door de Surinaamse bladen op een tijdstip dat er 5 bladen waren, waardoor elk f 10 per maand zou betalen, met dien verstande, dat volgens eis van Aneta, het totaalbedrag gehandhaafd bleef, hoeveel bladen zich ook zouden terugtrekken. Het contract geldt telkens voor een jaar.

De Aneta berichten en ook andere berichten van de z.g. vrije pers werden door het Gouvernement opgenomen, dat niets in rekening brengt voor de kosten die het radiostation moet maken door dienst van telegrafisten enz. Het enige wat de bladen doen is verstrekking van papier voor de bulletins en inzage aan het Bestuur van de telegrammen.

Zouden zij meer moeten betalen, dan waren Nederl. persberichten voor Suriname onmogelijk.

Het was redelijk, dat waar het particulier initiatief te kort schoot, het Gouvernement bijsprong.

Zoals we reeds schreven scheen een dergelijke regeling voor Curaçao onmogelijk. De kosten hiervan waren voor 't Gouvernement te duur, zo zeide men, hoewel financiëel Curaçao er toen al heel wat beter voorstond als Suriname.

In die dagen kregen we op Curaçao bezoek van den thans overleden Nederlandse journalist Bruna, die in een lezing voor de afdeling Antillen van het Algemeen Nederlands Verbond, wees op het gemis van een Nederlandse berichtendienst, maar (hij was die dag de gast van Gouverneur Brantjes) de schuld, daarvan weet, meer aan de plaatselijke pers, dan aan het Bestuur van het gewest.

Maar voor de plaatselijke pers hier, even als in Suriname was zonder hulp van het Gouvernement een Nederlandse berichtendienst onmogelijk.

Wat het Gouvernement naliet, werd echter toch door particulieren ter hand genomen. De Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij, beschikkend over kapitaal en een aantal radiotelegrafisten, wist zich eigenaar te maken van de Aneta-berichten en verspreidde ze aanvankelijk enige malen per week, later dagelijks onder de (400) employé's van de Maatschappij. Het grote Curaçaose publiek bleef echter van Nederlands nieuws verstoken, omdat geen enkel blad bij machte was de kosten van die berichten te dragen.

Want Radio Holland, die hier de berichten verkocht, vroeg niet f 600 per jaar, maar f 400 per maand, terwijl de gegadigde dan nog maar zelf voor telegrafisten zorgen moest, aldus een aanbod wat in het jaar 1930 onze redactie mocht ontvangen.

Er zijn verschillende pogingen aangewend om goedkope berichten (we spreken over Nederlandse berichten) te ontvangen.

En ook de huidige Gouverneur, het belang beseffend van Nederlands nieuws op Curaçao (niet alleen op de Isla maar ook in de stad) deed pogingen om verbeteringen te brengen in de bestaande toestand, in 't bijzonder bij zijn verlof in Holland.

Voordien echter was door Radio Holland reeds aangeklopt bij verschillende redactiebureaux alhier, om de berichten die aan de C.P.I.M. werden afgeleverd, ook aan de bladen te verschaffen, en dan zelfs tegen mindere prijzen als de C.P.I.M. betaalde.

Een geste die niet veel vertrouwen verdiende en moeilijkheden deed voorzien in de toekomst. Want billijk was het zeker niet dat de C.P.I.M. f 400.— betaalde plus telegrafisten en de plaatselijke bladen deze berichten krijgen konden voor, laten we maar zeggen, de helft minder.

Zijn we goed ingelicht, dan zouden besprekingen van Z.Exc. den Gouverneur bij zijn verblijf in Holland, tot gevolg hebben gehad dat de C.P.I.M. zou zorgen dat ook buiten de Isla deze berichten op Curaçao hun weg zouden vinden en terwijl onderhandelingen over deze weg gaande waren, verscheen twee jaar geleden de Cur. Volkskrant met de berichtendienst van Radio Holland, totdat onlangs de prijs van deze berichtendienst werd verhoogd tot f 700.— per maand, waardoor verder abonnement voor de Cur. Volkskrant onmogelijk werd.

Alleen voor de Beurs- & Nieuwsberichten, gesteund door het Kapitaal van de C.P.I.M. werd hierdoor het abonnement op deze berichtdienst mogelijk.

Eenieder zal het met ons eens zijn dat we in deze voor het zaken doen van Radio-Holland geen bewondering kunnen hebben, integendeel.

En we betreuren het dat voor dit kleine gebiedsdeel ons vroeger bestuur geen voorbeeld genomen heeft aan het initiatief van het bestuur in Suriname, om zelf de distributie van persberichten in handen te houden.

Doch gedane zaken nemen geen keer.

Maar wat er nog wel te doen is, is de aanschaffing van een **Curaçaose zender.**

Het probleem waarvoor indertijd de persberichten de aandacht vroegen, dat vraagt in de korte toekomst een Curaçaose zender.

We kennen in de maatschappij verschillende omroepsystemen, die we het best in vier hoofdgroepen kunnen verdelen.

1. Volledige staatscontrole, waarvan Rusland het beste voorbeeld is.
2. De stations zijn eigendom van de staat, die de tijd bepaald aan particuliere ondernemingen; dit kan men het best in Frankrijk bestuderen.
3. Toewijzing van zenders en zendtijd aan verschillende speciaal daartoe gevormde verenigingen; tot voor kort was dit het Nederlands systeem, waar van men thans is afgestapt en tot het tweede systeem is overgegaan.
4. Zuiver particuliere ondernemingen, zoals in Verenigde Staten.

Thans zijn hier particuliere ondernemingen doende om een concessie te verkrijgen.

De Curaçaosche Radiovereniging en **Radio Holland.**

Deze laatste maatschappij echter, om de bovenuiteengezette handel van haar persdistributie, kan echter ons vertrouwen niet hebben.

Maar bovendien lazen we Zaterdag ll. een hoofdartikel in de Cur. Volkskrant, waardoor ons vertrouwen nog meer geschokt is in Radio Holland door de bijzondere verstandhouding met de C.P.I.M. Het is zeker wel een merkwaardig feit, waarvan de Cur. Volkskrant melding maakt, maar wat we reeds van elders ook hadden gehoord, dat in het conflict om een zender tussen Radio-Holland en Curaçaose Radiovereniging, enige vooraanstaande Heren van Negropont, als Bestuursleden van deze Vereniging ontslag namen (of moesten nemen) nog wel met terugwerkende kracht.

Mogen de employés van de C.P.I.M. niet de aangevraagde zenderconcessie van Radio Holland tegenwerken?

Waarom niet?

Hebben we dus bij de C.P.I.M. behalve het „„binnendringen in de pers" ook een binnendringen in de Broadcasting! Het veiligst zal onze Curaçaose zender zijn in handen van het Gouvernement.

Na veel jaren strijd is men in Holland gekomen tot de oprichting van de N.I.R.O.M. de rijkszender, waarvan de zendtijden over de verschillende Radiovereniging worden verdeeld.

Dit zal ook de weg zijn voor Curaçao.

Een gouvernementszender met zendtijden voor verschillende groepen.

Het persconflict op Curaçao.

Op de vragen in ons laatste artikel is de „Beurs- & Nieuwsberichten" het antwoord schuldig gebleven.

Maar de publieke opinie aan wie de „Beurs & Nieuwsber." het oordeel overlieten, is er dan ook van overtuigd, dat de B. & N. ber. een blad is van de C.P.I.M.

Hoe kon het blad immers zo schetteren met die kapitalen die aan armen zouden gegeven of aan commissies zouden worden uitgedeeld? zeide ons iemand.

Van alle kanten werd ons in de laatste weken materiaal bijgebracht, dat de bewijzen heeft opgestapeld, maar we zullen er thans geen verder gebruik van maken.

Want vast staat, dat de B. & N.ber. een industrieblad is, ondanks de ontkenningen van de redactie zelf, (wanneer ten minste de bedoelde artikelen van de Redactie zijn ? ? ?).

Of het mogelijk is, dat de redactie, zoals wel eens meer gebeurd is, zelf niet weet, wie de werkelijke eigenaar is?

We geloven het niet.

Maar dan is het diep droevig dat deze journalisten niet de gulden regel erkennen, welke in 1752 de leider van de Leeuwarder courant neerschreef voor alle journalisten:

„als eerste en voornaamste point de „waarheid in 't oog houden."

Hoe echter deze waarheid geweld wordt aangedaan in de industriebladen, daarvan geeft Groth tal van voorbeelden: maar hebben we zelf ook reeds ondervonden bij het bericht over het 20-jarig jubileum van de C.P.I.M.-arbeider Silié.

En wanneer nu de voorzitter van de Nederlandse Journalistenkring weer een nieuwe uitgave schrijven zal van zijn boek **Journalistiek,** zal deze grote journalist zeker met leedwezen moeten herzien wat hij in zijn eerste uitgave geschreven heeft over **de geestelijke waarden** der pers en in 't bijzonder daarin zijn citaat:

„Gelukkig blijven wij ons ook hier gunstig onderscheiden van het buitenland, want dat een parfumerie- of een zeep-, een delicatessenfabrikant op een goeden (lees: kwaden) dag zich plotseling een krant aanschaft, om daarmee zijn belangen te gaan verdedigen, dát behoort toch bij ons, gelukkig, tot de onmogelijkheden."

Winkelsluiting.

Langzaam maar zeker komen we hier op Curaçao tot de vervolmaking der Sociale wetten, waaraan ons huidige Bestuur zijn volle aandacht geeft.

Keulen en Aken zijn niet op een dag gebouwd en we begrijpen het daarom ook dat onze Sociale wetgeving, die eerst onder Gouverneur van Slobbe is begonnen, niet ineens kant en klaar uit de grond gestampt kan worden.

Met ingeburgerde gebruiken en gewoonten moet het Bestuur rekening houden en langzaam en geleidelijk mistoestanden worden opgeruimd.

Zo kreeg de Koloniale Raad dezer dagen van den Gouverneur een ontwerpverordening te behandelen, to wijziging en aanvulling van de „Winkelsluitingsverordening 1932" en laten we er aanstonds aan toevoegen **een verbetering.**

We hebben indertijd geschreven dat we er met de Winkelsluitingsverordening van 1932 er nog niet waren: en nu met deze verbetering moeten we schrijven, dat we er nog niet zijn.

Maar we zullen er komen.

De memorie van toelichting begint met te zeggen:

In de laatste tijd zijn herhaaldelijk klachten geuit door het winkelpersoneel omtrent hun lange arbeidstijd.

Een door de Kamer van Koophandel en Nijverheid op beperkte schaal ingesteld onderzoek heeft de rechtmatigheid dier grieven aangetoond. Overschrijding van een redelijke arbeidstijd wordt ten aanzien van deze categorie van personeel, mede door de huidige regeling der Winkelsluitingsverordeening 1932, te zeer in de hand gewerkt. Het ontwerp beoogt hun de nodige wettelijke bescherming te verlenen.

In deze uitspraak van den Gouverneur mogen onze Handels- en Kantoorbediendén Vereniging de SCEOM al een tastbaar bewijs zien van het nut hunner organistie.

Een bewijs ook dat het Bestuur een open oor heeft voor redelijke klachten, mogen we zien in de zin welke het Bestuur er op laat volgen.

Mede wordt van deze gelegenheid gebruik gemaakt om de tijdsduur gedurende dewelke het, volgens de genoemde verordening, veroorloofd is een winkel geopend te hebben — met behoud van de grote soepelheid die door het toeristenverkeer wordt vereist — terug te brengen binnen meer redelijke grenzen en wel voor werkdagen van 15 uren op 11 uren en voor Zondagen van 8 uren op 4 uren.

Tenslotte wordt voorgesteld om het aantal categorieën van winkels, die thans buiten de toepassing der verordening vallen, te beperken.

In de nieuwe ontwerp-verordening wordt het verboden:

Winkelpersoneel in een winkel of winkelhuis aanwezig te hebben:

a. op Zondagen langer dan gedurende 4 uren;
b. op andere dagen langer dan gedurende 9 uren.

De ergernis die tot nu iedere Zondag door de open winkels werd gegeven in Breedestraat en De Ruyterkade zal dus minder worden en we hopen binnen niet al te lange tijd geheel opgegeven door een algehele sluiting op Zondag.

Vooral willen we thans het publiek er nog eens op wijzen, hun inkopen te doen **in de week.**

Zo zullen de goede zeden van het publiek vanzelf de wetgever het maken van goede verordeningen vergemakkelijken.

De bewijzen van den Hr. Menkman.

In ons blad van 17 Aug. l.l. hebben we enkele aantekeningen geplaatst op enkele artikelen van den Hr. Menkman, geschreven in „Onze Overzeesche Gewesten," bijblad van de Avondpost.

De artikelen verschenen onder de naam „Staatsinrichting tegenover Regeringsreglement."

In een dezer artikelen schreef de Hr. Menkman

„dat in Curaçao uit de openbare Kas „per jaar zeker anderhalf à twee ton „aan salarissen meer aan de Missie „ten goede komt, dan zij voor het on- „derhoud harer leerkrachten nodig „heeft."

De Amigoe schreef daarop: „De Hr. Menkman zal wel zo goed willen zijn om daarvoor het bewijs te leveren.

Met grote belangstelling zien we dit tegemoet."

En dezer dagen mochten we het antwoord van den Heer Menkman ontvangen.

Hij schreef:

Zeer geachte Redactie,

In dato 17 Augustus deed U eenige grepen uit een door mij gegeven beschouwing in een Hollandsch blad terzake van de ontworpen nieuwe staatsinrichting van Curaçao (en Suriname). Gelukkig werd mij het nummer in kwestie door bevriende hand toegezonden, anders zou ik, in het buitenland vertoevend, allicht niet vernomen hebben, dat U mij, aan het slot van Uw hoofdartikel, uitnoodigde voor een bepaalde bewering mijnerzijds het bewijs te leveren.

Ik heb mij afgevraagd, of deze omslachtigheid wel noodig was, of het niet practischer geweest ware, aan te geven hoeveel het door mij aangenomen voordeelige verschil, tusschen het aan de Missie ten goede komende wegens salarissen van onderwijzend personeel eenerzijds en de kosten van levensonderhoud der missie-leerkrachten anderzijds te hoog is. Natuurlijk was mijn berekening gebaseerd op de begrooting, waarin tegenwoordig (d.w.z. de laatste drie of vier jaar) het aantal der leerkrachten en de salarissen genoemd worden. Eenzelfde berekening had ik al eens eerder gemaakt en gepubliceerd en ik kan mij niet herinneren, toen van bevoegde zijde op de vingers getikt te zijn. De onbekende factor was voor mij, begrijpelijkerwijze, het bedrag waarop het levensonderhoud der fraters- en zustersonderwijzers en onderwijzeressen per hoofd komt te staan. Rekening houdend met de veranderde tijdsomstandigheden, heb ik gemeend een wat royaler calculatie te moeten maken dan die, welke ik in een der geschriften van Pater Dahlhaus O.P. aangetroffen had.

Nogmaals, is mijn berekening foutief, waarom corrigeerde U die dan niet? Misschien mogen Uwe lezers een zoodanige correctie alsnog tegemoet zien.

Jammer is het, dat U, ook op dit punt, mij niet volledig geciteerd heeft; het ware m.i. wel wenschelijk geweest duidelijk te doen uitkomen, in welk verband en op welke wijze ik de kwestie der „gelijkstelling" nog eens ter sprake gebracht had, bij de behandeling van het ontwerp van wet tot wijziging der regeeringsreglementen van Suriname en Curaçao.

Tot zover de Hr. Menkman.

Ziet de lezer hoe de Hr. Menkman de bewijslevering schuldig blijft?

Bovendien geeft de Hr. Menkman zelf toe met een onbekende factor te hebben gewerkt.

En dan zal de Hr. Menkman nog wel zoveel van de rekenkunst kennen, dat hij weten moet dat hij nooit tot een uitkomst komen kan van **„ZEKER anderhalf à twee ton."**

Maar nu nog mooier.

De Hr. Menkman vraagt nu ons de cijfers te geven voor zijn beweringen, die klaarblijkelijk zijn ontleend aan de antipapistische spookbeelden van een Dominé Lingbeek: en n.b. nog wel de cijfers van de kosten van levensonderhoud der Missieleerkrachten.

Maar zou de Hr. Menkman het niet erg onbescheiden van mij vinden, als ik diezelfde vraag eens deed naar zijn huisgezin?

Of misschien de behoeften van den Hr. Menkman van dien aard zijn, dat er een belangrijke korting kon geschieden op het pensioen van den gewezen hoofdagent der K.N.S.M.?

Maar waarom mag zo iets wel met de salarissen van de religieuse onderwijzers?

Wij bevinden ons hier **midden** in de sociale kwestie of loon moet worden uitgekeerd naar **prestatie** of naar **behoeften,** en we zeggen niet te veel, wanneer ook van **zuiver redestandspunt** de theorie van **loon naar behoeften** onaanvaardbaar is.

Zodat al degenen, die **dezelfde arbeid** verrichten, een strikt recht, d.w.z. commutatief of ruilrecht kunnen doen gelden op dezelfde geldelijke waardering, onverschillig of ze man zijn of vrouw, gehuwd of niet gehuwd, meer of minder behoeften hebben, in gemeenschap leven of niet.

En daarom moet de vraag van den Hr. Menkman eenvoudig bestempeld worden als een onrecht.

Eigener beweging echter hebben hier op Curaçao de religieusen25% van hun loon laten vallen, en we durven hier de bewering neerschrijven, dat door de hogere salarissen van de hoofdactes en hulpactes moet worden aangevuld wat er te kort komt aan de salarissen van de 4e rang en de overtollige niet betaalde krachten van de gewone stadscholen en buitenscholen welke bij de **Missie verre in de meerderheid zijn.**

Wij spreken dan nog maar niet van de Kindervoeding op de Buitenscholen, wat uit de eigen kas van het onderwijzend personeel wordt betaald, of van de toelagen die de Missie moet bijpassen aan kwekelingen en het 4e-rangs lekenpersoneel.
soneel en het niet gesubsidieerde bewaarschool-onderwijs, zodat er niet alleen niets overblijft, maar zeer zuinig moet gerekend worden, om er te kunnen komen.

De Hr. Menkman vervolgt:

Thans iets anders. Gaarne neem ik op Uw gezag aan (U zegt het zelfs twee maal in één kolom), dat een Katholiek Nederlandsch staatsburger niet in aanmerking komen kan voor de functie van gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië.

Heeft U dan Generaal Van Heutz, wiens gedachtenis dit jaar op zoo grootsche wijze te Amsterdam gehuldigd is, geheel vergeten?

We willen de Hr. Menkman hierop antwoorden, dat hij, ofschoon protestant, heel goed weet, dat wij, geheel anders als de protestanten, onze katholieken vooral beoordeelen naar de practische beleving van ons geloof.

Niemand zal in Nederland Wibaut katholiek noemen, noch van der Waerden omdat zij katholiek gedoopt zijn, en zo wordt ook van Heutz, al was hij misschien katholiek gedoopt (het was ons zelfs onbekend, dat deze man ooit tot de Katholieke Kerk behoord had) door geen enkele katholiek van onze richting beschouwd, omdat hij geen practiserend katholiek was.

Ook uit het onderstaande wat we nog van den Hr. Menkman publiceren blijkt weer dat hij in vele zaken niet van Curaçao op de hoogte is.

Met officiële cijfers uit begrotingen komt men tot geheel verkeerde conclusies. O.a. blijkt dit hier uit het getal priesters en onderwijzers.

We laten dan verder hier dit slot volgen:

Tegelijk met Uw nummer van 17 Augustus werd mij, van dezelfde bevriende zijde, dat van 27 Juli toegezonden, waarin een hoofdartikel voortkomt over het Kiesrecht op (m.z. in) Curaçao, gedeeltelijk eveneens naar aanleiding van een publicatie mijnerzijds.

Inderdaad heb ik geen rekening gehouden met de boventallige R.K. geestelijken (zooals ik thans zie een twintigtal), welke heeren, onder de voorgestelde nieuwe regeling, slechts langs den weg van het capaciteitsrecht tot het kiezerscorps kunnen toetreden, als wordende niet in de inkomstenbelasting aangeslagen, of althans niet naar het minimum-inkomen (ƒ 1500 of minder), dat het kiesreglement zal stellen.

Het is mij niet duidelijk geworden, waarom U gemeend heeft te moeten veronderstellen dat ik rekening gehouden zou hebben met "bijgedachten", of mij door zoodanige gedachten zou hebben laten leiden (Amigoe 17 Aug.). Dat ik de boventallige priesters niet in mijn beschouwing betrokken heb, moge U doen zien, dat ik getracht heb mij tot het direct-voor-de-hand-liggende te bepalen. Ook thans zal ik mij bij de hoofdzaken blijven houden en weerstand bieden aan de verleiding om, aan de hand Uwer opmerking betreffende de bedoelde priesters, terug te komen op de kwestie der kosten van levensonderhoud der missieleden (zie hooger) al zou daartoe wel eenige aanleiding bestaan.

Ik meen de conclusie te kunnen handhaven, dat het invoeren van capaciteitskiesrecht niet van zóó groote beteekenis is als men op het eerste gezicht denken zou, ook al zullen in Curaçao eenige tientallen intellectueelen (of zelfs een paar honderd) er mede gebaat zijn.

Dat capaciteitskiesrecht onnoodig of verwerpelijk zou zijn, zou ik allerminst willen beweren; ik heb dit instituut vooral besproken in verband met het ontbreken van (beperkt) vrouwenkiesrecht.

Hiermede heb ik alle repliek geleverd, waartoe ik mij geroepen voelde. Alleen moge ik er nog op wijzen, dat U de citaten uit mijn artikelen (soms wel, soms niet tusschen aanhalingsteekens) in de spelling Marchant overgezet heeft, een spelling welke ik niet toegepast had. Hoewel ik niet overdreven gevoelig ben door beoordeeling door anderen van den vorm waarin mijne gedachten op het papier tot uiting plegen te komen, wil ik toch misverstand gaarne voorkomen.

In de verwachting, dat U aan het bovenstaande de vereischte plaatsruimte zult willen verleenen, verblijf ik,

Uw. dw.

Menkman.

De persvrijheid „veilig gesteld".

La Prensa deed enkele weken geleden mededeling van een veroordeling van de Residentiebode wegens belediging van de Vrijmetselarij.

Het blad was wat voorbarig en zag over het hoofd, dat het slechts een eis was.

Later was het dan ook gedwongen door mededeling van de vrijspraak zijn eerste bericht te herroepen.

Over deze rechtspraak nu lezen we in de „Katholieke Pers":

Het Haagse Gerechtshof heeft een belangrijke en zeer verheugende uitspraak gedaan, waarvoor de beduchtheid voor het in het gedrang komen van de persvrijheid in Nederland tengevolge van de novelle-van Schaik op het Wetboek van Strafrecht (Bescherming der Openbare Orde) aanzienlijk is verminderd.

't Is de uitspraak in de zaak van collega S. Bruysten, hoofdredacteur van „De Residentiebode", als geïntimeerde van een vonnis der Haagse Rechtbank, waarbij deze gedaagde had vrijgesproken, nadat hij terecht had gestaan wegens belediging van een groep der Nederlandse bevolking, namelijk de vrijmetselarij, door het plaatsen van twee artikelen. Tegen welk vonnis de Officier van Justitie, die ƒ 100 boete had geëist, in beroep was gekomen.

Ook voor het Hof bekende beklaagde, dat hij de stukken had doen plaatsen. Hij zeide, dat deze artikelen gericht waren tegen de Vrijmetselarij in 't algemeen, niet tegen de Nederlandse Vrijmetselaren. De bedoeling was alleen de Baltische Vrijmetselarij erin te betrekken.

De Procureur-Generaal, mr. Brants, betoogde, dat de Vrijmetselarij een groep der Nederlandse bevolking uitmaakt. De vraag is alleen of de betreffende uitlatingen beledigend zijn. Er stond boven de artikelen: „De Vrijmetselarij" en „Loge en Koningsmoord". De strekking is, dat alle Vrijmetselaars misdadigers zijn en dat men hun misdaden tracht te bemantelen. Dit is ongetwijfeld beledigend voor een bevolkingsgroep.

Spr. requireerde vernietiging van het vonnis der Rechtbank en veroordeling tot een boete van 100 gulden.

Als verdediger trad op mr. A. C. E. M. de Groot. Hetgeen wat hier geschreven is mag volgens pleiter geschreven worden ook na de nieuwe wet. Om een groep van de bevolking te hebben, moet er een eenheid zijn. Er is geen verband tussen de Vrijmetselarij over de gehele wereld. De Vrijmetselarij is niet definieerbaar. Er kan dus geen groep aanwezig zijn, voor belediging vatbaar.

Voorts betoogde pleiter, dat het niet de vraag is, of hier een belediging geuit is, maar of die uiting **in beledigende vorm** werd gegeven; dat het hier geen beledigende vorm betreft in de zin der wet.

Tot basis heeft de wet niet de belediging maar de bescherming van de openbare orde. Een rem op de inhoud van het geschrevene lag niet in de bedoeling.

Het Hof nu heeft de heer Bruijsten vrijgesproken.

„De Residentiebode" komt op die kwestie terug in een artikel dat we gedeeltelijk laten volgen:

„Het ging hier tenslotte over de vraag of de Pers de vrijheid zal behouden zich ruiterlijk uit te spreken over goed en kwaad. Voor de Vrijmetselarij, die graag achter de schermen in 't duister werkt, mag het misschien zin hebben, te trachten de Pers aan banden te leggen, de rest der Nederlanders heeft de vrijheid te lief en weet te zeer welke grote goederen er achter de Persvrijheid schuil gaan, om te kunnen dulden, dat aan die vrijheid getornd wordt.

„De practijk der Personderdrukking bij onze Oosterburen laat genoeg zien, welk kwaad er door gebrouwen wordt.

„Nu zowel Rechtbank als Hof die vrijheid hebben gewaarborgd, kan Nederland hierop weer gerust zijn. Ook al is het nu, na het vrijsprekend vonnis, nog niet geheel duidelijk, op welke gronden het nieuwe artikel 137c Strafrecht hier niet toegepast werd. Zoals men zich herinnert liep de klacht over een artikel in ons blad betreffende „De Vrijmetselarij in de Baltische Staten" en een stukje over „Loge en Koningsmoord", waarin een Italiaans tijdschrift een Franse Loge beschuldigde van medeplichtigheid aan de Koningsmoord te Marseille. Dh. v. Tongeren (de grootmeester der Nederlandse Orde van Vrijmetselaren) achtte zich door deze artikelen „beledigd". Zowel Rechtbank als Hof houden zich in hun vonnis gedekt, gaan niet op beschuldiging of verdediging in en besluiten enkel tot „niet bewezen" en vrijspraak. Zodoende is de betekenis van art. 137c, nog geenszins verduidelijkt.

„We tasten nu b.v. in het duister of de klacht is afgewezen: 1e wijl het geschrevene niet beledigend was, of 2e omdat „de vrijmetselaren" geen groep der bevolking uitmaken, of 3e wijl men aannam dat het geschrevene alleen op buitenlandse loges sloeg, of 4e misschien wel een objectieve belediging voorhanden was maar niet in beledigende vorm.

„Als gezegd, uit het vonnis valt niet op te maken, welke overweging tot vrijspraak geleid heeft, wat in zover jammer is, dat nu de jurisprudentie nog even ver is als te voren.

„We zijn blij, dat, zoals te voren te verwachten viel, hier een vrijspraak volgde en dat dus de Pers kwaad kwaad kan noemen, zoals minister van Schaik het uitdrukte, maar we hadden toch gaarne gezien, dat duidelijker de gronden waren aangegeven, waarom hier niets miszegd was.

ALGEMEEN OVERZICHT.

De oorlog in Abessynië houdt thans heel de wereld bezig. De berichten van het strijdperk zelf zijn niet vrij van tegenspraken. Zo hebben we reeds verschillende keren zelfs vernomen dat Adoea was ingenomen, een bewijs dat de eerste berichten dus niet waar geweest waren.

Thans echter schijnt het Noordelijk stuk van Abessynië wel in handen te zijn van de Italianen en is het zelfs door Generaal de Bono officiëel is bezit genomen in naam van den koning van Italië. Toch gaat het Italië niet naar den vleeze.

Een bewijs is zeker de komst van maarschalk Badoglio die het opperbevel heeft overgenomen, hetgeen zeker een motie van wantrouwen inhoudt tegenover de andere bevelhebbers. Het is thans betrekkelijk rustig op het oorlogsveld; omdat men de ingenomen posten aan het versterken is en de nieuwe opperbevelhebber eerst de strategische situatie moet verkennen. Maar verreweg het moeilijkste gedeelte van de strijd komt nog, nl. de tocht door de Dankaliwoestijn, waar het tot een formele guerillaoorlog komen zal en waarin zeker de Abessyniërs de Italianen meester zijn. Militaire medewerkers voorspellen dan ook, dat deze oorlog lang zal duren, en of Italië het zo lang zal kunnen uithouden?

Vooral wanneer de Volkenbond economische sancties gaat toepassen.

Het comité van achttien te Geneve heeft zes financiële sancties aangenomen, o.a. het afbreken van alle financiële crediet relaties tussen de leden van de Bond en Italië.

Er zullen ten eerste, geen leningen meer toegestaan worden aan Italië of aan welk land ook ten behoeve van de Italiaanse Regering. Ten tweede, alle bank-credieten voor de Italiaanse Regering worden stop gezet. Ten derde, alle leningen aan regerings autoriteiten, particulieren of welke maatschappij ook op Italiaans grondgebied, houden op te bestaan, ten vierde worden geen aandelen meer toegekend aan particulieren of maatschappijen op Italiaans grondgebied, ten vijfde worden alle Bank- en andere credieten verboden aan personen of maatschappijen in Italiaanse territorie en ten zesde worden geen leningen of effecten verleend onder een contract, waaraan nog niet geheel voldaan is.

Begrijpelijk wordt hierdoor zeer precair de financiële toestand van Italië, waar de gouddekking voortdurend afneemt en de balans voor internationale betalingen heeft zich dan ook reeds zeer bezorgd gemaakt, ook voor de landen die met Italië veel relaties hebben.

Het hulp-subcomité is daarom overeen gekomen een systeem vast te stellen met het doel de landen, die door het boycot van Italië groot verlies zullen lijden te compenseren door de goederen die vroeger aan Italië werden verkocht, door de leden van de Bond te doen kopen.

Verder heeft Engeland en België besloten wel aan Abessynië, maar niet aan Italië wapens te leveren en de afgevaardigde van Abessynië op de Volkenbond Hawariate, heeft in België reeds besprekingen gehouden over wapenleveringen. Ook Japan schijnt van de gelegenheid te profiteren om in troebel water te vissen.

De laatste dagen verschijnen felle artikelen in de Italiaanse pers tegen Japan, dat men er van beschuldigd op grote schaal wapens naar Abessynië te smokkelen door Brits en Frans Somaliland.

De vorige week zouden 5000 geweren en een groot aantal kisten munitie door Djibouti aangebracht zijn, en in deze havenplaats liggen, aldus de Italiaanse bladen, grote wapenvoorraden voor vervoer gereed, zodra het wapenembargo opgeheven wordt.

Zaterdagavond legde de Japanse gezant te Rome een bezoek op het Ministerie van Buitenlandse zaken af om te protesteren tegen de beledigende uitlatingen, betrekking hebbende op de Japanse regering. De autoriteiten te Rome zijn zeer pijnlijk getroffen door het bericht dat de huidige Japanse gezant te Rome naar Addis Abeba overgeplaatst is en zich ten spoedigste naar zijn nieuwe post moet begeven.

In de Japanse pers werd dit zelfs met „indirecte spionnage" betiteld.

Na Oostenrijk en Hongarije, waarvan we de vorige week reeds hebben medegedeeld, dat zij bezwaren maakten tegen de sancties is nu ook de Argentijnse afgevaardigde met bezwaren gekomen.

Hij vestigde de aandacht van de Volkenbond op het feit, dat in zijn land meer dan 1 millioen Italianen woonden en dat de handelsbetrekkingen met Italië zo nauw waren dat Argentinië zulk een grote verliespost niet kan dragen. Eden, de Britse vertegenwoordiger, drong echter in een korte, kernachtige rede nogmaals er op aan dat de discussie gestaakt zou worden en men een besluit zou nemen, zodat de sancties ten spoedigste van kracht zouden worden.

De Duitse pers toont zich zeer gereserveerd betreffende de huidige crisis, doch algemeen huldigt men het besluit van Hitler om de Volkenbond te verlaten. Het Berliner Tageblatt wijst er op dat alles zich toegespitst heeft op een conflict tussen Italië en Groot Britanje in de middellandse zee.

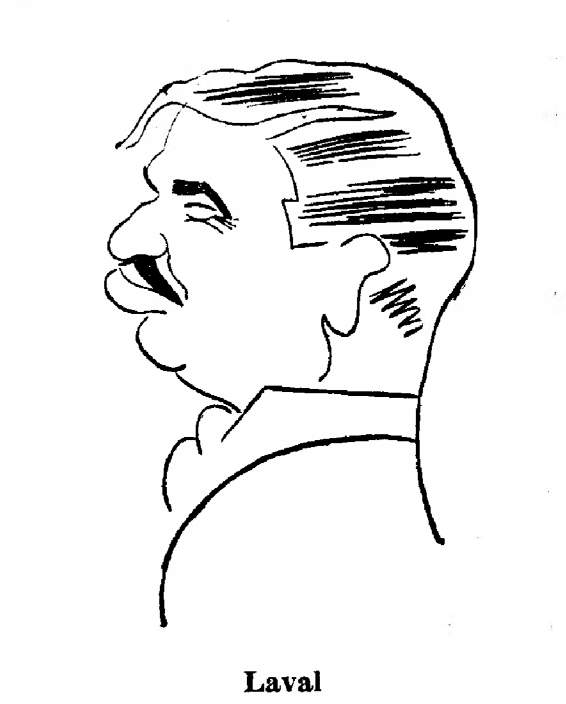
Tegenover dit conflict heeft Italië reeds zijn tegenmaatregelen genomen, doordat, zoals een telegram meldde, 17.000 man stilletjes in Tripoli aangekomen zijn met verscheidene eskaders van bomwerpers. 't Is begrepen, dat ze op weg zijn naar de Lybische Egyptische grens, als voorzorgingsmaatregel voor het geval van een Italiaans Brits conflict. De Italiaanse geregelde troepen in Lybië tellen 50.000 man.

De Franse Minister-president Laval overweegt nu of het niet mogelijk is, het terugroepen van de Engelse vloot uit de Middellandse Zee tegelijkertijd te doen geschieden met het ophouden van de oorlog in Ethiopië.

Hij is zeer optimistisch gestemd over de goede uitslag van zijn verzoeningspoging. Hij heeft voorgesteld, dat dit verzoeningswerk door den Paus zal geschieden met medewerking van de hoofden van drie mogendheden.

We hopen van harte dat dit moge gelukken, zo niet, dan valt het met geen mogelijkheid te voorspellen op welke ernstige gebeurtenissen het Italiaans avontuur nog zal kunnen stranden.

BUITENLAND.

Laval

De Minister-president van Frankrijk die thans pogingen aanwendt om het Italiaans-Ethiopisch geschil te doen eindigen.

RUSLAND ZONDER GOD.

De vervolging der Katholieke Kerk duurt voort.

Een vooraanstaand Katholiek, die in Sovjet-Rusland vertoeft, heeft de volgende merkwaardige mededelingen verstrekt over de nog steeds voortdurende vervolging der Katholieken in Sovjet-Rusland.

De positie der Katholieke Kerk in Sovjet-Rusland vervult de Katholieken der gehele wereld nog steeds met een voortdurende onrust. De actie die door de Bond van strijdende communisten wordt gevoerd om priesters te verbannen of gevangen te nemen en om de kerkgebouwen aan de openbare eredienst te onttrekken heeft in de laatste tijd verschrikkelijke afmetingen aangenomen.

De bekende Dominicaan Amondru, die de uitermate verdienstelijke zielzorger in Leningrad, die alle mogelijke moeite heeft gedaan om zijn parochie in stand te houden, is thans in ballingschap gezonden, zodat de parochianen met de grootste onrust over zijn lot vervuld zijn, terwijl men er nog in de onzekerheid over verkeert, wat er met deze kerk zal gebeuren.

De kerkvervolging in Oekraine heeft wellicht nog scherper vormen en afmetingen aangenomen. De autoriteiten belasten de kerken daar zo zwaar, dat de gelovigen het geld niet kunnen opbrengen. Wanneer het geëiste bedrag niet wordt afgedragen wordt de kerk in beslag genomen en in een graanpakhuis veranderd. Onder dit voorwendsel zijn de kerken in Polonno, Berschad en Obodow reeds gesloten, terwijl de Katholieken van Zytomir en Winnica reeds aanzegging hebben gekregen, dat hun kerken aan de openbare eredienst zullen worden onttrokken.

De Katholieke priesters zijn thans aan geweldige vervolgingen blootgesteld. Er zijn thans weer tal van Katholieke priesters gearresteerd, o.a. pastoor Schenfeld uit Kief, verder de administrator apostolicus der Katholieke Kerk in de Oekraine, pastoor Jochniewicz, alsmede pastoor Szepaniuk, waarmee de laatste met Rome geunieerde priester in de gevangenis is verdwenen.

De positie der Kerk in de Oekraine is thans zeer tragisch, want bijna alle priesters, die met het bestuur der kerk waren belast, zijn ofwel in ballingschap gezonden, ofwel in de gevangenis gezet. Sindsdien hebben de sovjet-autoriteiten een zeer groot aantal kerken gesloten en aan de openbare eredienst onttrokken.

Ook in Wit-Rusland worden dergelijke methoden toegepast. Van de 120 kerken zijn er thans reeds meer dan 90 gesloten en ook de kerken, die thans nog voor de eredienst in gebruik zijn, lopen groot gevaar, dat ze binnenkort gesloten zullen worden. In de grote steden Sluck, Zlobin, Rochaczew en Lohojak zijn alle kerken reeds gesloten. In geheel Wit-Rusland zijn thans nog slechts 12 priesters, van wie er 7 reeds een zeer hoge ouderdom bereikt hebben, zodat ze hun geestelijke bediening nauwelijks meer kunnen vervullen. De overigen zijn allemaal gearresteerd, of verbannen naar Siberië en de Solovietsky-eilanden.

Er is een nieuwe kerkvervolging in Rusland losgebarsten en zelfs het lidmaatschap van een kerkelijk zangkoor of van een broederschap en congregatie is reeds verdacht, terwijl de personen, die nog een kerk durven bezoeken, aan allerlei beschimpingen en vervolgingen zijn blootgesteld.

Hugenberg.

De Duitse industriemagnaat, tevens Krantenkoning.

Zijn bladen waren de krachtige steun van het Nationaal-Socialisme, dat later zelf deze heer van het politiek toneel deed verdwijnen.

ITALIAANSE ONTSTEMMING TEGEN NEDERLAND.

Boze woorden tegen ons land.

Enkele weken geleden hebben de telegrammen met een enkel woord melding gemaakt van de krachtige houding van onzen Ned. Minister te Genève tegenover het optreden van Italië.

Deze rede heeft in Nederland algemene krachtige instemming geoogst, en in de Italiaanse pers minder waardering en instemming ontvangen.

We citeren hier enkele Italiaanse persstemmen:

„De vertegenwoordiger van Nederland en die van België", zo schrijft de „Messagero", hebben hun afschuw uitgesproken over toekomstige koloniale ondernemingen. Zoals bekend is — en dit verklaart alles — bezitten deze twee kleine staten in Ned.-Indië en in de Congo onmetelijke koloniën en in één daarvan bestaat zelfs nog een verkapte vorm van slavernij, die door de Hollanders aan de inlandse arbeiders wordt opgelegd."

„De Ned. gedelegeerde De Graeff en de Belgische Van Zeeland", zo schrijft de „Gazeta del Popolo", „hebben beiden gesproken als twee rijkaards van bij de vijftig, die geen risico's en geen avonturen meer wensen en slechts verlangen hun mooie buikje en de schaapjes, die zij op het droge hebben, te houden. Bijna pathetisch was de Hollander, toen hij ons aan herinnerde, dat zijn land het pact van collectieve veiligheid moet voorstaan, wijl het in drie werelddelen zijn bezittingen heeft."

De „Stampa" spreekt van „twee rijke koloniale staten uit het Noorden, Nederland en België, die in het klein dezelfde positie innemen als de Engelsen, n.l. die van „beati possedentes" (zalige bezitters. Red. Noorden) zijn. Bij hen voegde zich op meer dan onbeschaamde wijze de vertegenwoordiger van het land, dat wapens en mensen naar Abessinië smokkelt, n.l. Zweden. De rij van zulke schoenpoetsers van de Britse laars, die hun in de loop der geschiedenis geen trappen gespaard heeft, is daarmee nog niet uitgeput. Wij zullen helaas nog meer van deze z.g. idealistische lessen moeten aanhoren, waaronder niets anders dan vrees en onderworpenheid schuilen".

Opgemerkt dient te worden, dat de pers in Italië onder directe contrôle der regering staat, en deze dus mede verantwoordelijk is voor de inhoud der bladen.

NEDERLAND.

Een adres van drie duizend gulden.

Elke zitting van de Eerste Kamer komt de schatkist op ongeveer ƒ 1000.— aan representatie, bewaking enz.

Telken jare nu stuurt de Eerste Kamer een adres van antwoord op de troonrede en met dit zinloze adres van antwoord zijn gewoonlijk drie zittingen gemoeid.

Dit adres, wat dus aan het Rijk een drie duizend gulden kost luidde dit jaar als volgt:

Mevrouw,

De deelneming door Uwe Majesteit temidden van de Volksvertegenwoordiging uitgesproken in het lot van allen die door de tijd gebukt gaan inzonderheid bij de werkelozen heeft bij de Eerste Kamer der Staten generaal weerklank gevonden.

Zij heeft aan Uwe Majesteits mededeling met betrekking tot de andere mogendheden de financiën van andere gemeenten, het bedrijfsleven, de handel, de nijverheid, de scheepvaart, de landbouw, de visserij, het onderwijs en de werkeloosheid alsook van die aangaande de overzeese gewesten met grote belangstelling kennis genomen.

Het heeft de volle aandacht der Kamer dat met het oog op de gewijzigde internationale toestand voorstellen zullen worden aanhangig gemaakt tot het treffen van enige bijzondere voorzieningen inzake de middelen tot verdediging van zijn koninkrijk, alsmede dat voordrachten zullen worden ingediend tot wijziging van sommige bepalingen in de grondwet en tot voorkoming van particuliere machtsvorming op het terrein van de Overheidstaak.

Van ganser harte stemt de Kamer in met Uwer Majesteits bede dat de Almachtige God ons allen de kracht en de wijsheid schenke die hij alleen geven kan en dat Zijn onmisbare zegen op ons werk moge rusten.

DE WERELD IN VOGELVLUCHT.

Overgenomen uit „Boletin Comercial" en „Beurs- & Nieuwsberichten".

Volgens de laatste opgaven zijn er nog 11 millioen werkelozen in de Ver. Staten.

Men tracht door middel van een 34 urige werkweek te brengen.

In Mexico hebben weder revolutionnaire woelingen plaats.

In Abessynië wordt binnenkort een grote aanval verwacht van Generaal Graziani in het Zuiden, aan de grens van Somaliland.

Het verzoek van Laval, dat Engeland zijn Middellandse Zee vloot op gewone sterkte zou brengen, werd geweigerd.

Hierop deelde de Franse regering mede, dat het haar dan onmogelijk zijn zou, Engelands verzoek omtrent de sancties tegen Italië, in te willigen.

De internationale toestand is hierdoor in een ander stadium gekomen.

(Zie voor — de oorlog Italië-Abessynië — het algemeen overzicht).

UIT NEDERLAND.

De oud-planter Kruimel, die o.a. enige jaren in Suriname werkzaam was, acht het kolonisatieplan van Marshel Schartsink moeilijk voor uitvoering vatbaar, daar het klimaat en terrein te grote eisen aan de physieke toestand stellen. Volgens hem is alle kolonisatie in de tropen door Europeanen onmogelijk.

Het „Vaderland" verneemt dat de directie der Nederl. Spoorwegen een anoniem schrijven ontvangen heeft waar in medegedeeld wordt dat een aanslag op de treinen met N.S.B.-ers die naar de landdag gaan beraamd wordt.

In verband hiermede zullen op die dag de spoorwegen door de politie extra bewaakt worden.

De koers der Nederlandse bank is met een percent verlaagd en op 5 percent teruggebracht.

Men is tot deze stap overgegaan in verband met de ingetreden ontspanning op de Amsterdamse geldmarkt in de laatste dagen en de zeer versterkte positie van de circulatiebank, welke tot uiting komt in de laatste weekstaat, welke een belangrijke toename te zien geeft van de goudvoorraad van 561,8 millioen gulden.

De laatste verandering van het disconto had plaats de 16de September j.l. toen het van 5 op 6% werd verhoogd.

De werf „de Schelde" heeft opdracht gekregen voor de bouw van twee onderzeeboten, de K. 19 en de K. 20, beiden voor de dienst in Nederlands Indië, zij zullen twee der oudere, thans nog in gebruik zijnde onderzeeboten moeten vervangen.

Te Wassenaar overleed de commissaris van de Raad van Beheer van de Koninklijke en de Bataafse, Ir. A. M. Coenen.

Na langdurige onderhandelingen, onder leiding van Minister Gelissen, is de Holland Amerikalijn, met de Rotterdamse werven en de vertegenwoordigers der betrokken arbeidersgroepen tot een volledige overeenstemming gekomen betreffende de bouw van een tweede Statendam.

De ministerraad keurde de voorstellen van Minister Gelissen goed, waarbij de regering de gehele bouwsom als lening aan de Holland-Amerikalijn verstrekt.

Het Rotterdamse stadhuis vlagde, toen het heuglijke nieuws bekend werd. Men kan zich het belang dan ook indenken als men nagaat dat meer dan 5 millioen gulden verloond wordt bij dit werk. In April 1938 zal het nieuwe schip in de vaart worden gebracht. Bij de Rotterdamse Droogdok Mij. waar het casco in elkaar zal gezet worden, is men reeds begonnen de bouwhelling gereed te maken.

Op 13 October werd in de St. Dominicuskerk te Utrecht een plechtige hoogmis gecelebreerd, ter herdenking van het 10 jarige bestaan van de K.R.O., waarna een receptie en feestvergadering in Tivoli gehouden werd.

Hier werd tevens medegedeeld dat de Heer Speet van de K.R.O. benoemd was tot ridder in de orde van Oranje Nassau.

Ruys bood het bestuur een jubileumgave aan, samengebracht door de luisteraars, in totaal een bedrag van ƒ 106.500.

Begin November wordt de voltooiing verwacht van de Philips televisiezender te Eindhoven. De eerste in Nederland.

Woensdag werd door Mgr. de Jong het nieuwe klein-Seminarie te Apeldoorn geopend.

Oud-Minister Verschuur vertrekt 17 October naar Genua om vandaar zijn reis per ss. Johan de Witt naar Oost-Indië te vervolgen.

Sensatie in de Tweede Kamer.

Hiervan was sprake bij de toelating van de eerste N.S.B.-er Graaf Marchant d'Ansembourg. Toen deze graaf nog niet meerderjarig was, had hij zo weinig Ned. bloed in zijn aderen, dat hij liever Duitser dan Nederlander was. Diezelfde pro Duitse gevoelens, die hem blijkbaar ook nu bewogen, trots de duidelijke en voor elken katholiek, beslissende vermaningen van zijn kerkelijke overheid, lid te zijn van de N. S. B. — die zoals men weet ook geheel op Duitse leest geschoeid — noopten hem ook, in de moeilijke Augustus-dagen van 1914 de wijk te nemen naar Duitsland en daar den Duitsen keizer te dienen, inplaats van H. M. de Koningin. Hij heeft in vreemde krijgsdienst gediend en daardoor dus het Nederlanderschap verloren. Dit verleden belette hem echter niet, nu een leidende functie te aanvaarden in 'n partij, die zich zelf het monopolie van Nederlanderschap en vaderlandsliefde toeëigent en de leider van deze partij had hem aangewezen als lid der Eerste Kamer.

Deze heeft echter eens grondig onderzocht of de heer Marchant d' Ansembourg wel voor het lidmaatschap in aanmerking kwam. Nu blijkt indertijd minister Heemskerk toen de heer Marchant weer trachtte Nederlander te worden door naturalisatie, de mening te hebben gekoesterd, dat de heer M. dit Nederlanderschap nooit heeft verloren, omdat hij als minderjarige z.g. Duitser is geworden, welke naturalisatie, bij minderjarigen niet mogelijk is. En zijn staat van dienst als krijgsman van een vreemd land, berustte ook op deze vergissing en dus had hij ook daarvoor zijn Nederlanderschap niet verloren.

De Eerste Kamer meende intussen, dat er alle reden voor was, om zijn standpunt van minister Heemskerk eens nauwkeurig te onderzoeken en besloot daarom voorlopig in afwachting van dit onderzoek den heer M. niet toe te laten. De tweede N.S.B.-er Mr. van Vessem, was daarover zó verontwaardigd, dat ook hij nu niet de eed of gelofte af wilde leggen en verliet ostentatief de zaal. Deze heeft zich dus voorlopig zelf uitgesloten, en mist daardoor ook het recht in de afdeling, waar de toelating van den heer Marchant d'Ansembourg aan de orde komt, voor diens belangen op te treden.

RUMOER IN DE LIBERALE STAATSPARTIJ.

De Rotterdamse oppositie neemt de leiding.

Het is reeds lang een publiek geheim, dat het rommelt in de liberale Staatspartij, waar bij gebrek aan een bekwamen leider, langzamerhand een grote chaos heerst. In Rotterdam steken thans de liberalen de koppen bij elkaar en maken een soort paleis-revolutie.

In de „Liberale Wegwijzer", orgaan van de afd. Rotterdam van de Lib. Staatspartij De Vrijheidsbond, komt een hoofdartikel voor onder het hoofd „Reorganisatie - Regeneratie - Réveil".

Voor Hollands sprekende katholieken.

De wekelijkse kerkelijke diensten in de stadparochies.

Parochiekerk Pietermaai:

's Zondags:
H.H. Missen: 4½. 6. 7½ (kindermis). 8½ (Hoogmis).
Lof: 's Avonds 6½.
In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur.

Parochiekerk Otrabanda.

's Zondags:
H.H. Missen om 4¾. 7 (kindermis) 8½ (Hoogmis) met Hollandse preek.
Lof: 's avonds 7 uur.
In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur.

Isla kerk.

's Zondags:
H.H. Missen om 5 uur en kwart voor 8 (met Hollandse preek)
Biechthoren — Zaterdag van 4-6 uur

Parochiekerk San Mateo:

's Zondags:
H.H. Missen 4¾. 7 (Kindermis). 9 uur (Hoogmis)
Lof: 's avonds 7 uur.
In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur

In de 3 parochies bestaat er gelegenheid om te biechten:
Iedere morgen na de H.H. Missen en iedere avond om 6¾.
's Zaterdags de gehele morgen en na de middag van 4—6; en 's avonds van 6½—8½.

Daarin wordt betoogd:
„dat er in de partij zorg, onrust en onvoldaanheid heerst en dat een nieuwe geest en nieuwe krachten nodig zijn. Daarbij mag voor „ingrijpende besluiten en veranderingen" niet worden teruggedeinsd. Wij lezen verder, dat de agenda voor de a.s. algemene vergadering op 21 en 22 dezer te Amsterdam, welke als reorganisatie-vergadering bedoeld was, tekort schiet. Gehoopt wordt, dat de vergadering besluiten zal nemen, „waardoor het liberale beleid ingrijpend zal worden gewijzigd", maar overgroot is het vertrouwen der afdeling niet.

Wat de reorganisatie betreft, wordt o.m. opgemerkt:
„De verschillende partij-instanties en -organen hangen vaak maar al te zeer als los zand aan elkaar; locale en gewestelijke tegenstellingen — als regel uitingen van bekrompenheid en gebrek aan principiëel fundament — hebben te veel gelegenheid tot gelding te komen; het gezag — gerechtvaardigde eis des tijds — vindt onvoldoende erkenning, omschrijving, apparaat en toepassing."

Op die wijze gaat het voort.

Prof. de Vries, lid van het hoofdbestuur der lib. Staatspartij, schrijft in hetzelfde blad, dat hij het met bovenstaand artikel volkomen eens is en zijn ontslag neemt als lid van het hoofdbestuur, om de handen vrij te hebben voor verjongensactie van de Lib. Staatspartij.

ARUBA.

Het Zeemanshuis te San Nicholas.

Het bezoek van zeelieden aan het Zeemanshuis bedroeg over de afgelopen maand het aantal van 234.

Steeds meer en meer wordt het Zeemanshuis bezocht en zijn er daarom termen aanwezig om een nieuw Zeemanshuis te bouwen. Echter de financiële zijde vormt een onoverkomelijk bezwaar, vandaar dan ook dat in het vorige maandverslag vermeld werd dat deze plannen geen doorgang konden vinden. Thans is echter dit bezwaar opgeheven, omdat het Bestuur door de welwillende medewerking van een der bestuursleden over het benodigde geld kan beschikken.

De plannen zijn daarom dan ook opnieuw gemaakt en de inschrijving voor de bouw heeft plaats gehad.

Het nieuwe gebouw zal verrijzen in de oostelijke hoek van het stuk grond van 't Vicariaat en wel aan de grote weg op het kruispunt van de weg Oranjestad, weg politiepost en weg centrum San Nicolas; een zeer mooi punt dus.

De afmetingen van het nieuwe gebouw zullen bedragen: breedte 11 M., lengte 25 M. en hoogte 4 M.

In het front komt een gesloten varande, waarachter de conversatie-zaal komt met afmetingen van 11×11 M. Ter linkerzijde een lees- en schrijfzaal van 4,5× 4 M. Tussen beide kamers in en aan de achterzijde der grote zaal, komt de bar. Het achtergedeelte van het gebouw zal worden ingenomen door een grote bestuurskamer en een scheepsboekenbibliotheek, welke echter zo nodig verhuurd zal kunnen worden als vergaderzaal.

De bouw van dit werk is aangenomen door den Hr. W. J. Lablaus, aannemer en bouwkundige te Oranjestad en het ligt in het voornemen om dit gebouw nog voor het nieuwe jaar te betrekken.

Het bestuur hoopt dat thans, wanneer dit gebouw voltooid is, meerdere mensen lid van het Zeemanshuis zullen worden, omdat hiermede een prachtgelegenheid wordt gegeven om een poosje aangenaam te vertoeven in een gezellige omgeving.

Tevens doet het Bestuur een beroep op hen die voor dit nieuwe gebouw sympathiseren een bijdrage te geven onverschillig groot of klein ter dekking van de vele onkosten. Binnenkort zal hiertoe een collectebus in het oude Zeemanshuis aangebracht worden. Zogewenst kunt ge ook Uw bijdragen aan den Zeereerw. Heer Exler geven of aan het Bestuur. Een bouwplan van het nieuwe Zeemanshuis zal in het oude gebouw opgehangen worden, opdat eenieder kan zien wat er gebouwd zal worden.

Dr. Robles.

Volgens „El Despertador" gaat Dr. R. M. Robles, gouvernementsarts op San Nicolaas met familie binnenkort naar Holland op vacantie.

Goede reis.

Zilveren feest van Priorin Amelia.

Dinsdag morgen werd het feest ingezet met een plechtige H. Mis om zeven uur in de kerk van Oranjestad, opgedragen door Pastoor Zeppenfeldt, met assistentie van de Pastoors Penninx en Paanakker.

Hierna was het receptie.

De volgende dag 9 uur was het feest in school waar de kinderen een cantate zongen en verschillende voordrachten werden opgezegd, terwijl des middags voor de ouders der kinderen een repetitie werd gegeven.

Het Postkantoor op San Nicolaas.

Volgens El Desp. is het nieuwe postkantoor op St. Nicolaas bijna gereed. Het is nog niet bekend, wanneer het in gebruik zal worden genomen.

CURAÇAO.

Bekendmakingen,

Aan Mej. V. V. de Jongh, klerk bij de Curaçaosche Bank alhier, is wegens langdurige onafgebroken dienst van meer dan zes jaren, ingaande 1 November 1935, twee maanden binnenlands verlof verleend met vergunning dit verlof geheel of gedeeltelijk in het buitenland door te brengen.

Aan den Heer J. L. Th. van der Veen Zepenfeldt, is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als voorzitter van de Voogdijraad op Aruba en den heer C. Penninx, R.K. Geestelijke is als zodanig benoemd.

Aan den Veldwachter I. H. Floridas, is wegens langdurige onafgebroken dienst van meer dan zes jaren, ingaande 1 December 1935, drie maanden binnenlands verlof verleend met vergunning dit verlof geheel of gedeeltelijk in het buitenland door te brengen.

De Rode Kruis Ambulance naar Abessynië.

Nadat de vorige week de afdeling Curaçao van het Nederlandse Rode Kruis het initiatief genomen had door het zenden van ƒ 1000 voor de ambulance, die het Nederlandse Rode Kruis naar Abessynië zenden zal, werd Dinsdagmorgen hier een comité opgericht om dit initiatief van het Rode Kruis nog verder te steunen door een geldinzameling.

Commissie voor het inzamelen van gelden voor een ambulance naar Abessinië.

Dinsdag is in de zaal van de Koloniale Raad een commissie uit de burgerij samengesteld, die tot doel heeft gelden te verzamelen voor een Nederlandse Ambulance naar Abessinië. De Commissie is samengesteld uit de Heren H. J. Cohen Henriquez, voorzitter, F. A. Jas, J. Cohen Henriquez, C. N. Winkel, G. Z. de Jongh, H. M. Chumaceiro, C. Casiano, J. M. Martijn, S. A. L. Maduro, J. M. Suarez, J. van Leeuwen, J. Kroon, W. van den Donker, J. van de Walle, terwijl de Heer J. Nijman secretaris-penningmeester zal zijn.

De verzamelde gelden zullen via de afdeling Curaçao van het Roode Kruis naar het Nederlandse Roode Kruis worden doorgezonden.

Reeds zeer binnenkort zal men lijsten laten circuleren terwijl men bovendien een aantal voorstellingen e.d. zal organiseren waarvan de opbrengst ten goede zal komen aan het gestelde doel.

Wij wekken de bewoners van Curaçao op, om deze lijsten, die dezer dagen zullen worden gepresenteerd in te vullen. Het is maar om een zaak waarvan wij allen hier het belang voelen. Curaçao tone zich dus op haar best!

Bioscoopkeuring,

Door Z.Exc. den Gouverneur is aan de Raad een ontwerp-wijziging van de Bioscoopkeuring voorgesteld.

De bedoeling is een vaste keuringscommissie (5 leden) te benoemen, die zowel de keuring voor volwassenen, als die voor personen beneden de 16 jaar zal doen geschieden.

Passagierslijst „Venezuela".

Leendert F. K. en Anna Th. van Dongen, Bastiana H. en Nicolaas van Dongen, Antonie W, en Maria W. van Kleeff, Jack A. M. Salomons, Jeanne Siebenga, Jeanne en Alex G. E. Siebenga, Johan M. Bijlo, Ernst F. J. M. Meyeringh, Willem en Martha Snoep, Jan K. Snoep, Anton J. Verhoeven, Nicolaas Hooghuis, Adrianus G. J. Wittenberg, Johanna W. Meuldijk,

Liberale Volkspartij.

Zondagmiddag had in de vroegere kantfabriek de vergadering plaats van de Liberale Volkspartij.

Een 80 mensen waren tegenwoordig.

De voorlopige voorzitter de Hr. H. G. Suarez Sr. gaf een explicatie van het program, waartegen moeilijkheden werden gemaakt door den Heer H. Pietersz en W. Kroon.

Verder werd nog het woord gevoerd door de Heren A. Vos, Ern. Noordhoff en J. C. Royen Heuck.

Rep. S.

In dank ontvangen.

Van de Hollandsche Bank-unie N.V. Amsterdam een uittreksel uit het „Economisch Archief van Nederland en Koloniën".

Uitvoerverbodenwet.

Verschenen is in Publicatieblad No. 103 de uitvoerverbodenwet, ter bevordering van de internationale samenwerking in het belang van de vrede of ter bescherming van de levensbelangen van het Rijk in tijden van buitengewone internationale spanning.

Dr. Hopkins terug.

Een dezer dagen keerde Dr. George R. Hopkins, die zoals men weet jarenlang practiserend arts op ons eiland was, na een langdurige afwezigheid, terug.

Wij roepen Dr. Hopkins een hartelijk welkom toe.

B. & N.ber.

Woningbouw.

De Cur. R. K. Volksbond is begonnen met het bouwen van 15 huizen, waarvan de bewoners na enige jaren eigenaar kunnen worden.

Het volgende jaar zal met de andere worden begonnen in totaal 60 woningen.

Vertrek van Z. H. Exc. Mgr. Verriet naar Curaçao.

Gisteren 18 October is Zijne Hoogw. Exc. Mgr. Verriet in gezelschap van een Pater, twee Fraters en verschillende Zusters aan boord van de Costa Rica gegaan.

Met Mgr. komt mee de ZeerEerw. **Moeder Cherubina, Algemeen Overste van de Zusters van het Hospitaal.**

Wij wensen Mgr. en Zijn medereizigers een voorspoedige reis en behouden aankomst op ons eiland.

Het weer van deze week.

Er lag deze week over Curaçao een zware depressie, die verschillende keren tot uitbarsting kwam in hevige onweders.

Van Maandag op Dinsdag nacht was het onweer niet van de lucht en het ergste was het wel boven St. Maria, waar de bliksem de punt wegsloeg van de Kerkgevel en daarna hevig huis gehouden heeft op de electrische geleidingen van kerk en pastorie. Ook in het huis der Zusters sloeg deze in, maar met geringe schade.

Woensdag overdag kwam de Westdivisie aan de beurt.

Op Wakao sloeg de bliksem in een huis waar 4 kinderen zaten. Dr. Philipson kwam zelf met de kinderen naar het hospitaal, waar een meisje, dat wat aan de borst verbrand was en buiten kennis van schrik, in nabehandeling bleef.

Op Hoffi abao, onder Soto viel de regen zo geweldig neer, dat de regenmeter het water niet kon bergen. Het water stond op verschillende plaatsen meters hoog, zodat het over de randen in de putten liep. De rooien waren eenvoudig rivieren en banjirs.

Er is veel verwoest en de nieuwe maisaanplantingen zijn door de zware regens vernietigd.

Nog sloeg verder de bliksem in op Rimalijn, maar zonder verdere schade of ongelukken.

De Oehoe.

Volgens de telegrammen is de romp van de Oehoe, die enige tijd geleden een ongeluk kreeg op het vliegveld te Aruba thans te Schiphol in reparatie.

De middenmotor en de bagageruimte worden hersteld. Vermoedelijk zijn de reparaties in de tweede helft van November gereed, waarna de Oehoe wederom naar Curaçao zal verscheept worden.

Dr. Oduber †

Woensdag is Dr. H. E. Oduber overleden, die lange jaren het vertrouwen had van zijn vele patiënten, van wie velen aan hem verplicht zijn.

Wij betuigen aan de familie onze welgemeende deelneming.

De rookverspreiding op Aruba.

Ofschoon hieraan reeds geruime tijd een eind gemaakt is, zijn de processen daarover nog in volle gang en schijnen de laatste dagen weer een scherpere houding te hebben gekregen.

Naar we vernamen zijn de laatste week een twintigtal Arubianen hier geweest om met den praktizijn Lampe daarover te spreken en meerderen worden nog verwacht.

K KRO O PHOHI-UITZENDING

Op Zondag, 20 October 1935
Van 15.30—16.30 uur A.Z.T. op Golflengten 16.88 en 19.71 M.

1. Mars
2. Uit de wereld van de film, door A. van Domburg
3. a. Overal de Kro, Heymann-de Rooy
   b. Juffrouw van Daalen, Becce-v. Tol
   c. Naïla, Delibes-A. Lange, door de KRO-BOYS o.l.v. Piet Lustehouwer
4. De Wereld in Vogelvlucht, door Paul de Waart
5. Van en Voor de Missiepost
6. a. Wij gaan naar buiten, W. Ciere Jan Oliebol, de Leur-v. Tol
   c. Heil Europa, Mars, Fr. van Blon door de KRO-BOYS o.l.v. Piet Lustenhouwer

Politieberichten.

De auto, welke in de nacht van 9 op 10 October vanaf de Pietermaaiweg verdwenen was, is op 11 October 1935 door de Recherche teruggevonden nabij Ronde Klip.

Enige goederen die er voor de ontvreemding inlagen, bleven er uit verdwenen, terwijl de wagen tevens enige beschadiging had bekomen.

Aangehouden is de 40-jarige chinees Y die in het bezit werd aangetroffen van een hoeveelheid ruw opium. De man is aan de Politiehoofdwacht in bewaring gesteld.

Van drie gevallen van eenvoudige mishandeling is aangifte gedaan welke zaken alle worden onderzocht.

Als verdacht van diefstal van geld ten nadele van 2 Portugezen is aangehouden de 26-jarige P. De man is voor onderzoek aan de politie-hoofdwacht in bewaring gesteld.

De 24-jarige C. deed aangifte dat zijn auto 206-C vanuit de Wolkstraat alhier was weggenomen in de nacht omstreeks 3.15 uur. De wagen is door een Sergeant der Militaire politietroepen ongeveer een uur later teruggevonden even voorbij Plantersrust. Vermoedelijk heeft men de wagen gebruikt om er mede te toeren.

Terzake het gelegenheid geven tot hazardspel is bekeurd de 29-jarige cafêhouder C., terwijl tegen 4 bezoekers van zijn zaal proces-verbaal is opgemaakt terzake deelname aan het hazardspel.

De 29-jarige G. heeft aangifte gedaan, dat zijn rijwiel, hetwelk hij enige tijd onbeheerd voor de R.K. kerk te Pietermaai had neergezet vandaar verdwenen was. Het rijwiel is later op Pietermaai teruggevonden, terwijl beide pedalen er aan ontbraken. Naar de onbekende dader(s) wordt gezocht.

Door de 44-jarige vrouw F. is aangifte gedaan, dat tijdens haar afwezigheid een bedrag aan geld uit haar woning, welke zij niet had afgesloten, ontvreemd is. De zaak wordt onderzocht.

In de week van 7 op 14 October zijn 6 personen ingesloten terzake openbare dronkenschap.

Aangifte werd gedaan van diefstal van een autobuitenband. De aangever verdenkt hiervan een vroeger bij hem in dienst geweest zijnde chauffeur.

Een bewoonster van Pietermaai heeft aangifte gedaan, dat een portemonnaie met enig geld en postzegels uit haar woning ontvreemd is.

Beide zaken worden door de politie onderzocht.

Aangifte werd gedaan van verduistering van ƒ 40.—. De persoon van H. hierover gehoord heeft bekend het geld ten eigen bate te hebben aangewend. Procesverbaal wordt tegen hem opgemaakt.

In verband met een aangifte van diefstal is aangehouden de 31-jarige vrouw D. Zij bekende bij haar verhoor de diefstal te hebben gepleegd en is nadat haar proces-verbaal was aangezegd, op vrije voeten gesteld.

Op het terrein van de C.P.I.M. is de voorman B. met de arbeider M., terwijl zij op het dak van een klein gebouwtje zaten, teneinde dit te slopen, door het gedeeltelijk instorten van het dak naar beneden gevallen. B. brak hierbij zijn linkerbovenarm en is ter verpleging opgenomen in het St. Elisabeths hospitaal alhier. M. kwam er zonder letsel af.

De politie onderzoekt of iemand schuld aan het ongeval heeft.

K. N. S. M.

De „Venezuela" komt Dinsdagmorgen van Europa te Curaçao aan.

MEDEDELING.

Vanaf heden zal de Amigoe bij de volgende adressen verkrijgbaar zijn:
IJshuis onder de Club Gezelligheid,
Coöp. Ver Nijverheid Otrabanda
„ „ „ Punda
„ „ „ Pietermaai
„ „ „ Berg Altena
„ „ „ Roode weg
„ „ „ Isla
Pedro Dania Brionplein
Jan M. Evertsz, Breedestr. Otr. 169
A. Emilio Gollo, Pietermaai Monte Bonito.
Aug. R. Hoyer (Restaurant) Oranjestraat 76.
Pascual Servage Berg Altena 92 B.

GEMENGD NIEUWS.

DE NIEUWE ZEPPELIN.

Dr. Eckener over de concurrentie der grote Amerikaanse vliegboten.

Er wordt te Friedrichshafen hard gewerkt aan de nieuwe Zeppelin, die vijftig passagiers zal kunnen vervoeren en vijf en twintig ton vracht aan post en stukgoederen.

Reeds zijn vrijwel alle plaatsen besproken voor de eerste grote vlucht. Deze zal naar alle waarschijnlijkheid deze maand plaats vinden en op het traject Friedrichshafen-Lakehurst geschieden.

De bemanning zal uit veertig koppen bestaan. Door tal van omstandigheden is men drie maanden ten achter bij het werk, dat reeds in Juli of Augustus gereed had moeten zijn. Honderd vijftig mensen zijn onafgebroken bezig, maar ze kunnen het verlies niet inhalen, ontstaan door een afwezigheid van zes weken wegens ziekte van dr. Eckener.

Bij de bouw van de nieuwe Zeppelin heeft men geprofiteerd van de ervaringen, opgedaan bij die der vorige en naar dr. Eckener's mening zal het nieuwe luchtschip het grootste en het beste zijn, ooit te Friedrichshafen gebouwd.

Ze heeft vier zestien cylinder Daimler-Benz Diesel oliemotoren met een vermogen van 1200 p.k. elk. Haar gemiddelde snelheid zal 80 mijl per uur bedragen. De eerste vlucht hoopt men in minder dan zestig uur te maken. Dat is dan de tocht Westwaarts van Friedrichshafen naar Lakehurst. De terugtocht zal in ongeveer acht en veertig uur plaats vinden.

Dr. Eckener heeft in een interview zijn optimisme uitgesproken aangaande de komende concurrentie van de Sikorsky-Glenn Martin Pan American Clippers en de grote vliegboten, die in Frankrijk en Engeland op stapel staan. Volgens hem is snelheid in het transcontinentale luchtverkeer wel belangrijk, maar veiligheid, comfort en landings-capaciteit zijn er van groter belang. Tot de dag van heden heeft nog geen enkele vliegboot met passagiers en vracht en zonder tussenlanding de Noordelijke Atlantische Oceaan kunnen oversteken. Vergeleken met de zeventig transatlantische vluchten tussen Noord- en Zuid-Amerika van de diverse Zeppelins, zonder dat ooit een passagier gewond werd, doen de prestaties van de enkele Pan American Clipper over de Stille Oceaan volgens hem niet zo indrukwekkend aan.

De nieuwe Zeppelin is 248 meter lang en heeft in het dikste gedeelte een doorsnede van 52 meter. Er zijn vier gondels voor de motoren. De LZ-129 weegt honderd ton en met volledige bemanning, passagiers en lading 220 ton. De gasinhoud is 7.300.000 kubieke voeten en het gas wordt over zestien aparte ruimten verdeeld.

De zestig ton olie voor de motoren worden in 25 tanks elk van twee en een halve ton inhoud opgeborgen. Verder draagt het luchtschip tanks voor tien ton water, dat in 48 seconden kan wegvloeien.

Een der talrijke nieuwigheden is de z.g. fluitende hoogtemeter. Daarmede zal door middel van de echo van een fluit de afstand kunnen worden gemeten, die het luchtschip van land of zee scheidt. De meter valt ook bij mist te gebruiken. Voorts is er een nieuw zoeklicht van vijf en een half millioen kaars sterkte. De electrische centrale is de grootste, ooit in een luchtschip aangebracht. Het radio-station is voor korte en lange golf. Er zullen proeven worden gedaan met in twee richtingen telefoneren tussen het luchtschip en het land en op zee varende schepen. De passagiersverblijven bevinden zich niet zoals bij de „Graf Zeppelin" in een gondel, samen met de commandobrug, navigatiekamer, keuken etc., maar apart, in het inwendige van het luchtschip en veel verder naar voren. Er zijn vijf en twintig compartimenten met twee slaapplaatsen elk. Er is stromend koud en warm water. Maar de compartimenten hebben geen uitzicht. Aan weerszijden bevinden zich respectievelijk een lees- en schrijfkamer en de eetzaal. Rondom het geheel loopt een klein promenadedek met grote vensters. Tussen keuken en eetzaal bevindt zich een kleine lift. Er zijn voorts nog tal van andere nieuwigheden. Er is b.v. een twee ton zware installatie voor het onttrekken van drinkwater aan de atmosfeer.

Dr. Eckener hoopt dit jaar weder een hele serie vluchten naar Noord- en Zuid-Amerika te ondernemen. Op de eerste vlucht naar Lakehurst van de nieuwe Zeppelin zullen o.a. als passagiers aan boord zijn de Amerikaan Leeds, een bekend sportsman, die ook de wereldvlucht van de „Graf Zeppelin" meemaakte en Lady Drummond, de Amerikaanse journaliste. Lady Drummond was de enigste vrouwelijke passagier bij de eerste vlucht rond de wereld.

DE FILM VAN DE WEEK.

Van 21 tot en met 27 October 1935.

A. Onderstaande films kunnen beschouwd worden als niet aanstotelijk en geschikt voor publiek vermaak.

In Cinelandia.

Hello Trouble.
Wild Cargo.

Roxy.

Mystery Women.
Student tour.
Lost patrol.

In Hollywood.

Carnival.
Lovetime.

B. Onderstaande Films bevatten gedeeltes die aanstoot kunnen geven, wegens gewaagde toespelingen, grofheden, misleidende voorstelling van zaken of gebrek aan kiesheid. Deze films worden niet positief goed- noch afgekeurd, maar zijn TOELAATBAAR VOOR GEESTELIJK VOLWASSENEN.

Een bezoek aan deze films kunnen we in 't algemeen niet aan bevelen.

In Cinelandia.

Rumba.
Stingaree.

Roxy.

Enter Madame.

In Hollywood.

Painted Veil.

De andere in deze lijst niet genoemde films, moeten of wel omdat ze slecht zijn, of wel omdat hier geen beoordeling over gegeven is, vermeden worden.

Pats.

Student (tot ouden heer in een café): „Hoe zou het toch komen, mijnheer, dat de geestrijke dranken oudere heren steeds in de benen gaan zitten, en de jongeren steeds naar het hoofd stijgen?"

Oude heer: „Heel eenvoudig Zij zoeken bij ieder mens de zwakste plek op."

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej

Mam honor podac do ogolnej wiadomosci, ze zostalem mianowany konsulem "RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ" Willemstadzie dla obszaru CURACAO i wtej funkcyi uznany i dopuszczony na podstawie UCHWALY KROLEWSKIEJ.

F. G. MENSING.

Willemstadzie, 14 pazdziernik 1935.

CONSULAT DE POLOGNE

J'ai l'honneur de vous informer que j'ai été nommé Consul de la République de Pologne à Willemstad pour la circonscription des Indes Néerlandaises Occidentales, et ayant reçu l'exequatur de Sa Majesté la Reine des Pays Bas, je suis entré en fonctions.

F. G. MENSING.

Willemstad le 14 October 1935.

OSCAR G. TORRES
en echtgenoote
ontvangen gaarne hun vrienden en kennissen in hun nieuwe woning,
Penstraat No. 69

NIEUWE VINDING.

Auto gedreven door gas uit houtskool.

Een bijzonder belangwekkend bezoek is uit Italië aangekondigd ter gelegenheid van de Utrechtse Jaarbeurs. De bekende Italiaanse pionier welke zich schuil houdt achter het pseudoniem van prof. X, komt voor de eerste maal naar Nederland met zijn nieuwste vinding, de automobiel welke door gas, ontwikkeld uit houtskool, gedreven wordt.

De wagen is een Alfa Romeo van het gewone model, welke door de toepassing van houtskool inplaats van benzine, niets verloren heeft aan elegance van bouw en lijn.

Deze 6 cylinder Alfa Romeo heeft reeds meer dan 70 duizend kilometer afgelegd met een snelheid welke tot 135 KM per uur kan worden opgevoerd.

Prof. X, welke zich reeds jarenlang bezig heeft gehouden met experimenten op dit gebied, heeft reeds in 1932 de eerste geslaagde proeven genomen met dit type ontbrandingsmotoren bij de ontginning van de Agro Romano. Het daarop volgende jaar heeft hij deelgenomen aan wedstrijden, o.a. de „Mille Miglia" en de zeer zware tocht van de „Targa Abruzzi". Een Balilla, eveneens gedreven door houtskoolgas, heeft onder weersomstandigheden waarbij de publieke vervoermiddelen moesten stilstaan, de raid Rome-Weenen-Boedapest, in 36 uur tijds volbracht. De president van de Koninklijke Italiaanse Academie, Z. Exc. Guglielmo Marconi, was een der eersten om, in een voltallige zitting van het Consiglio Nazionale delle Ricerche, de overtuiging uit te spreken, dat de algemene toepassing van dit systeem niet ver meer zou zijn. Z. Exc. Acerbo, de toenmalige Minister van Landbouw, bevestigde tijdens een interview, dat, zoals Italië zich onafkelijk heeft weten te maken van het buitenland door haar eigen graanproductie. hetzelfde zou kunnen worden bereikt op industrieel gebied door de verbreiding van dit nieuwe systeem, daar binnen de eigen grenzen de grondstoffen daarvoor worden gevonden.

Prof. X maakt op het ogenblik een reis door Europa, onder auspiciën van de Koninklijke Italiaanse Automobiel Club, welke de contrôle van machine en materiaal op zich genomen heeft.

Door herhaalde proefnemingen is men tot het resultaat weten te komen, dat met één K.G. houtskool hetzefde effect wordt verkregen als bij het gebruik van één Liter benzine. Wanneer men bedenkt, dat de bosbedrijven in Italië in staat zijn per jaar meer dan 100 duizend quintalen houtval te leveren, wat gelijk komt te staan met een productie van 15 millioen hectoliter benzine, ziet men duidelijk het grote voordeel van dit nieuwe systeem.

Het gebruik van houtkool levert generlei bezwaren op, integendeel: het onderhoud van de wagen en de bediening der motoren wordt hierdoor verlicht.

Van bijzondere betekenis is ook het feit, dat de wagen voorzien is van een accu-installatie en van een speciale compressor, die het tevens mogelijk maakt te starten door middel van hetzelfde gas.

Rotary in Mexico.

In het knal-rood geregeerde Mexico, waar het gouvernement elementaire mensenrechten met voeten treedt, hebben de heren van de blomzoete Rotary vergaderd.

Ook Nederland was er vertegenwoordigd door den Nijmeegsen heer dr. H. L. Visser. Natuurlijk heeft de heer Visser niet meegedeeld, hoe sympathiek de bolsjewieken, die in Mexico het roer in handen hebben, onze „rotarians" hebben ontvangen. Van heel de versocialisting van de school, uitdrukkelijk door de Regering afgekondigd, hebben de „rotarians" niets bemerkt.

Sterker: in een onderhoud met de „N. R. Ct." verklaarde dr. Visser heel laconiek, dat hij van de „kerkkwestie" — „kerkkwestie" noemen deze mensen een allergruwelijkste kerkvervolging — „slechts weinig gemerkt had".

„Weinig". Blijkbaar dus toch wel iets. De regering, zo zei de heer Visser, heeft geëist, dat de geestelijken Mexicanen zouden zijn en ze heeft het aantal inwoners vastgesteld, waarop één priester aangesteld mag worden. Bovendien schrijft ze aan de priesters het programma der lagere school voor. Door deze maatregelen zijn veel geestelijken uit hun ambt gezet. Maar men vertelde, dat er nog veel godsdienstzin is bij de Mexicanen. Parochies zonder priester houden toch geregeld erediensten en processies. Ik zag ook veel katholieke kerken die in gebruik waren. Maar u begrijpt dat men in veertien dagen slechts een oppervlakkige indruk krijgt van een land dat zestig maal zo groot is als Nederland.

Is het niet om de handen van verbazing in elkaar te slaan? Daar komen duizenden, die zich ontwikkeld achten, naar een land, waar een godsdienstvervolging heerst van de gruwelijkste barbaarsheid en de heren blijken daarvan practisch niets te weten. Zij weten niet, hoe alle bisschoppen zijn verbannen, alle kloosters werden gesloten en elke uiting van publiek godsdienstig leven wordt onderdrukt, alle bijzonder onderwijs is vernietigd.

De heer Visser heeft dan toch vernomen, dat „veel geestelijken uit hun ambt zijn ontzet." Zonder een spoor van protest somt hij ook enige maatregelen op, die een beschaafden Nederlander het bloed naar het hoofd moeten doen stijgen.

De Rotary is door onze Bisschoppen aan katholieken verboden. Haar Nederlandse leider rechtvaardigt dit verbod alleen reeds door zijn mild oordeel over het barbaars gebeuren in Mexico.

IN ONGENADE.

Hij had met een Jood getennist.

De jeugdige held uit de nazifilm „Hitler-jongen Quax", Juergen Ohlsen, wiens gelaat aan alle Duitse bioscoopbezoekers bekend is, is in ongenade gevallen, omdat hij getennist heeft met een jood.

Afdeling 195 van de Hitler-jeugd, waartoe Juergen, die in Gross-Glieniske woont, behoort, heeft een mededeling over zijn gedrag gepubliceerd.

Na opgemerkt te hebben, dat Juergen leider van de plaatselijke Hitlerjeugd was en na de eerste opvoering van de film een hand had gekregen van Hitler, vervolgt de medeling:

„Juergen Ohlsen wilde een leven leiden, zoals hem schikte. Wij verachten hem, zoals wij allen verachten, die hun vriendschap met Joden stellen boven hun plicht tot het land."

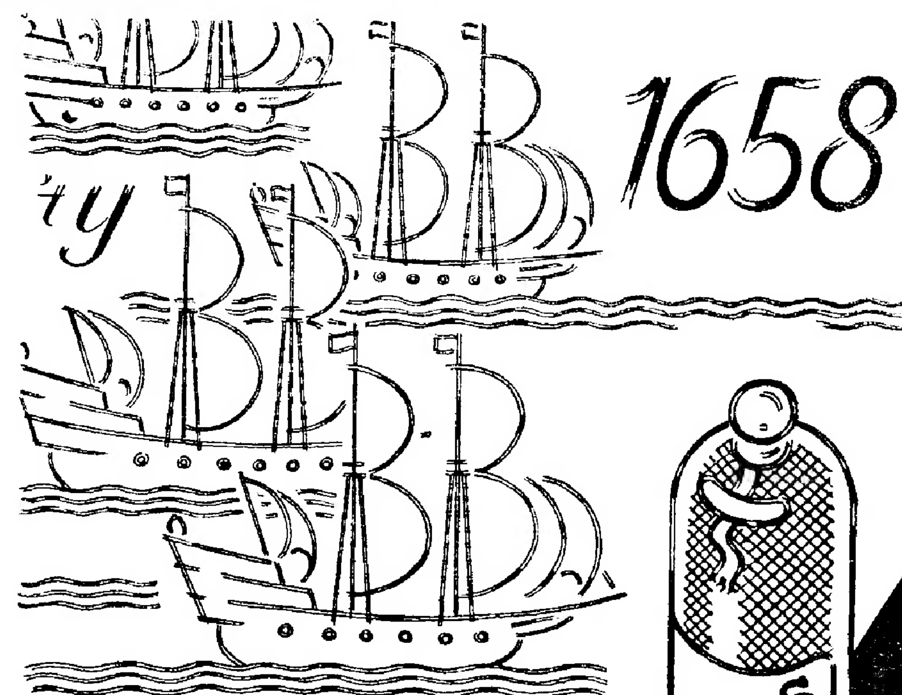
Zijn zuster, Waltraut Olhsen, is geschorst als leidster van de plaatselijke Hitler-meisjes. Ook zij heeft zich met Joden bemoeid. „Zo broer, zo zuster", vervolgt de mededeling. „Zij was leidster van een groep Hitler-meisjes, maar het schijnt, dat Duitse meisjes voor haar niet goed genoeg waren, om mee om te gaan. Zij is thans geen leidster meer. Zo zal het alle Duitse meisjes vergaan, die zich met Joden inlaten.

Een betrekking met niets doen.

Rudolf Nedvidek te Tsjecho-Slowakije verdient de kost met stil te staan en volstrekt niets te doen. Dat lijkt het gemakkelijkste baantje van de wereld, maar het valt helemaal niet mee. Het heeft Rudolf vele uren practijk gekost om zijn tegenwoordige bekwaamheid te bereiken. Hij kan nu drie hele uren in een etallage of op een wagen, die door de straten wordt gereden, staan, zonder amper met zijn ogen te knippen.

Rudolf is een levende etalagepop. Hij laat de laatste mode in herenkleding veel beter zien, dan enig wassen of houten figuur, en zijn werkgevers trekken de aandacht naar hun raam door de vraag: „Is de middelste pop levend of van was?" Niemand is zo zeker van zijn zaak, dat hij er een flinke weddenschap op durft te maken.

Zelfs de liefste glimlachjes, welke hem door de ruiten worden toegelonkt maken hem niet bang, dat hij zal knipogen... totdat zijn drie uur om zijn. Dan valt hij uit de ploot. Dan is hij doodop; maar zijn „werk" betaalt goed.

SPORT-RUBRIEK.

Officiële Mededelingen VAN „De Curaçaose Voetbalbond."

WEDSTRIJD-UITSLAGEN.

Zondag, 13 October 1935.

A.-klasse:	VOLHARDING—AJAX	1—1
	ASIENTO—JONG-HOLLAND	0—2
B.-klasse:	ATLETICO—SCHERPENHEUVEL	0—3
	M.S.V. II—R.C.C. II	2—2

STAND COMPETITIE-WEDSTRIJDEN.

Zondag 13 October.

A-klasse:	Gesp.	Gew.	Gelijk	Verl.	Doelpunten voor	Doelpunten tegen	Punten	Gem.
JONG-HOLLAND	10	7	2	1	23	6	16	1.60
BISMARCK	9	6	2	1	14	7	14	1.56
VOLHARDING	9	6	1	2	12	5	13	1.44
R.C.C.	8	4	2	2	15	9	10	1.25
HERCULES	9	3	3	3	9	10	9	1.—
AJAX	10	2	6	2	5	7	10	1.—
TRAPPERS	10	3	1	6	9	9	7	0.70
M.S.V.	10	3	1	6	14	20	7	0.70
TRANSVAAL	9	2	2	5	9	11	6	0.67
ASIENTO	8	1	2	5	6	18	4	0.50
H.V.V.	8	1	2	5	7	21	4	0.50
B-klasse:								
SCHERPENHEUVEL	6	5	1	0	17	2	11	1.83
BISMARCK II	6	4	1	1	11	5	9	1.50
VOLHARDING II	7	5	0	2	10	4	10	1.43
HERCULES II	9	5	1	3	10	11	11	1.22
R.C.C. II	7	3	2	2	16	12	8	1.14
JONG-HOLLAND II	8	3	3	2	16	6	9	1.13
TRAPPERS II	6	2	2	2	9	8	6	1.—
M.S.V. II	6	2	1	3	9	14	5	0.83
ATLETICO	10	3	1	6	11	11	7	0.70
ASIENTO II	3	1	0	2	2	4	2	0.67
AJAX II	8	2	0	6	7	19	4	0.50
TRANSVAAL II	8	1	0	7	7	29	2	0.25

WEDSTRIJD-PROGRAMMA.

Zondag, 20 October.

MUNDO NOBO:
JONG-HOLLAND II—AJAX II
Aanvang 3.15 precies.
R.C.C.—TRANSVAAL
Aanvang 4.30 precies.

DE HOOP:
TRAPPERS II—ASIENTO II
Aanvang 3.15 precies.
BISMARCK—H.V.V.
Aanvang 4.30 precies.

Mundo Nobo. 27 October. oefenwedstrijd van twee Bondselftallen. De elftallen zullen nader worden bekend gemaakt.

Zondag 3 November.

MUNDO NOBO:
R.C.C. II—VOLHARDING
Aanvang 3.15 precies.
ASIENTO—HERCULES
Aanvang 4.30 precies.

DE HOOP:
JONG-HOLLAND II—R.C.C. II
Aanvang 3.15 precies.
M.S.V.—TRAPPERS
Aanvang 4.30 precies.

SCHERPENHEUVEL:
SCHERPENHEUVEL—BISMARCK II

In- en Afschrijving Werkende Leden

van 7 t/m 14 October 1935.

Ingeschreven:

„M.S.V."	J. van der Geld, Waterfort	per 9/10-'35
	J. Posthumus, Waterfort	per 9/10-'35
	H. J. R. van der Steen, Waterfort	per 9/10-'35
	C. Verspui, Waterfort	per 9/10-'35

Gewone Leden:

„M.S.V."	M. C. de Koning, Waterfort	per 9/10-'35

HET BESTUUR.

S.V.B.—ARUBA 30 SEPT. 1—1
2 OCT. 0—0

Door deze laatste wedstrijd legde Aruba beslag op de W.I.C.O.-beker. Beide wedstrijden waren matig wat het spelgehalte betreft. Waardering verdient echter het spel der achterhoeders. We hopen, dat deze ontmoetingen niet zo'n ongunstige nasleep van wanklanken zullen hebben als destijds de ontmoetingen tussen S.V.B.—Curaçao, want dan staat het resultaat in negatieve verhouding tot 't beoogde doel.

Aan Aruba onze gelukwensen met 't behaalde succes!

SPORT IN NEDERLAND.

Voetbal. Competitiewedstrijden.

Luxemburg—Zuid Nederland	3—2	DFC—Blauwwit	0—3
ADO—KFC.	3—1	Wageningen—Enschede boys	2—1
Sparta—RCH	3—3	Heracles—AGOVV	2—1
Ajax—Hermes DVS	2—1	ZAC—PEC	0—4
HBS—Velsen	3—4	Go-Ahead—SCH	8—0
Xerxes—Haarlem	0—1	Enschede—Tubantia	2—2
DHC—DWS	3—3	Hoogezand—Velocitas	0—4
Stormvogels—Feyenoord	1—2	Be-Quick—HSC	8—1
HFC—VUC	1—1	Leeuwarden—GVAV	3—2
ZFC—Excelsior	2—1	Friesland—Achilles	1—1

Zwemmen: De 100 M. rugslag heren werd door Scheffer afgelegd in 1 min. 11,4 sec. (Nieuw Ned. record.)

4× 200 m. vrije slag Heemsteedse poloclub 9 min. 57 sec. (Nieuw Ned. record).

Schaken: Om het wereldkampioenschap: Aljechin—Dr. Euwe. De stand is momenteel 3½—1½.

B.- & N.b.

Nederlandse apothekers op Curaçao

Men zou het mosterd na de maaltijd kunnen noemen, wat we hieronder overnemen uit het Pharmaceutisch Weekblad van 10 Aug. Toch als documentatie nemen we hier over de correspondentie aldaar gepubliceerd over het plaatsen van Nederlandse apothekers.

Bericht aan de leden.
Vestiging te Curaçao.

De ondergetekende brengt ter kennis van belanghebbenden, dat onderstaande correspondentie met den Minister van Koloniën heeft plaats gehad.

Hoofdbestuurder-Secretaris:
V. VAN ITTALLIE.

Apothekers op Curaçao.

Onder de officiële mededelingen van de Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacerie van het Pharmaceutisch weekblad van 10 Aug. 1935 vinden we de correspondentie welke gevoerd is over het uitzenden van een Apotheker naar Curaçao.

Ofschoon we menen, dat op het ogenblik deze correspondentie niet meer van direct belang is, lijkt het ons toch niet ondienstig ze bij wijze van documentatie op te nemen.

20 Maart '35.
Vondelstraat 9.

Aan Zijn Excellentie den Minister van Staat
Minister van Koloniën.
's-GRAVENHAGE.

Excellentie,

Ondergetekenden, M. F. L. Ennema te Apeldoorn en V. van Itallie te Amsterdam, resp. Voorzitter en Secretaris der Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, gevestigd te Amsterdam, Vondelstraat 9, hebben de eer zich met het onderstaande tot Uwe Excellentie te wenden:

Een advertentie, voorkomende in een der bladen alhier, waarbij een apotheker voor Aruba (Curaçao) gevraagd werd, was voor ons aanleiding een nader onderzoek in te stellen. Hierbij ontvingen wij de volgende inlichtingen:

In geheel Curaçao is geen enkele Nederlandse apotheker gevestigd. De aldaar gevestigde apothekers hebben óf een binnenlands diploma, óf zijn van Duitse oorsprong. Op Aruba is tot heden geen enkel apotheker gevestigd, noch te Oranjestad met ± 3500, noch te St. Nicolaas met ± 3000 inwoners. De pharmaceutische voorziening geschiedt tot heden door de aldaar gevestigde apotheekhoudende geneeskundigen. Zij schrijven tot heden, omdat met alle waarschijnlijkheid daarin spoedig verandering zal komen. Immers is door den Gouverneur aan den heer Carlos Julino, een particulier te Oranjestad, voor de tijd van twee jaren, **met uitsluiting van anderen**, vergunning verleend tot het oprichten eener apotheek. Een aanvrage om een apotheek te mogen oprichten met een in Nederland gediplomeerd apotheker, gedaan door den op Aruba gevestigden apotheekhoudend-arts Dr. Dussenbroek, is door den Gouverneur afgewezen. Deze weigering zal waarschijnlijk geschied zijn ingevolge P.B. 1874 no. 6.

Dit zijn de feiten, welke men ons heeft medegedeeld en waarvan men ons de bewijzen heeft voorgelegd.

We wensen over deze beslissing niet in een beoordeling te treden, omdat wij ter plaatse niet voldoende zijn georiënteerd. Echter heeft dit voornamelijk onze aandacht getrokken, dat aan een apotheker, Nederlander zijnde, in het bezit van een Nederlands diploma, ontzegd kan worden zich in Curaçao (c.q. Aruba) te mogen vestigen.

Is Uwe Excellentie, aangenomen dat de door ons vermelde feiten juist zijn, het niet met ons eens, dat het zeer gewenst zoude zijn: óf de beperkende bepaling in te trekken en vrije vestiging van Nederlandse apothekers in het gebied van Curaçao toe te laten, óf wel de vestigingsmogelijkheid te verruimen? Een maatregel als door ons gewenst zal wel geen einde maken aan de overvloed van jonge apothekers, welke hier te lande dreigt te ontstaan, toch menen wij alles te moeten doen om de vestigingsmogelijkheid voor onze jonge collega's zoveel mogelijk te bevorderen.

Wij geven bovenstaand eerbiedig aan Uwe Excellentie in welwillende overweging en wij zouden het op hoge prijs stellen van Uwe Excellentie te gelegener tijd te mogen vernemen of ons denkbeeld geheel of gedeeltelijk zoude kunnen worden verwezenlijkt.

Met verschuldigde eerbied hebben wij de eer te zijn

namens de
Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie:
Voorzitter.
Secretaris.

's Gravenhage, 3 April 1935

Departement van Koloniën.
7e Afd. no. 32.

Aan de Ned. Mij. t.b.d. Pharmacie.
Vondelstraat 9
Amsterdam.

Namens den Minister heb ik de eer U mede te delen, dat Zijne Excellentie nopens de inhoud van Uw brief van 20 Maart j.l. no. 349/1935 inlichtingen aan den Gouverneur van Curaçao vraagt.

Zodra 's Landvoogds antwoord zal zijn ontvangen, zal U terzake nader bericht worden.

Het Hoofd der 7e Afdeling,
w.g. (?)

Den Haag 20 Juli 1935

Departement van Koloniën.
's GRAVENHAGE.

Afschrift

7e Afdeling
No. 4

Aan de Nederl. Mij. t.b.d. Pharmacie,
AMSTERDAM.

Met verwijzing naar mijn brief van 3 April j.l. No. 32, heb ik de eer U namens den Minister mede te delen, dat nopens de mogelijkheid van vestiging van Nederlandse apothekers in Curaçao van den Gouverneur de volgende inlichtingen zijn ontvangen:

„Het is juist, dat tot heden in Curaçao geen enkele Nederl. Apotheker is gevestigd.

Reeds geruime tijd achtte het Bestuur deze toestand ongewenst, vooral omdat de bestaande apotheken veelal het eigendom zijn van handelslieden, die er een bevoegden apotheker plaatsen en hem, behalve geneesmiddelen, verschillende handelsartikelen doen verkopen.

Tegen vestiging van een Nederlandsen apotheker op het eiland Curaçao zijn zeker geen bezwaren.

Op Aruba was tot voor enige jaren geen plaats voor een zelfstandige apotheek. Daarom moest aan de aldaar gevestigde geneeskundigen vergunning worden verleend tot het houden van een apotheek.

Ongeveer een jaar geleden vroeg een zakenman toestemming tot het openen van een apotheek in Oranjestad. Hij wenste een vergunning met uitsluiting van anderen. Daar ik de vestiging van een apotheek in Oranjestad zeer gewenst achtte, heb ik hem toestemming met uitsluiting van anderen voor de tijd van 2 jaar gegeven onder de voorwaarden, dat aan het hoofd van de apotheek een Nederlandse apotheker zou komen, dat de voorraad van den geneeskundige aldaar, voor zover bruikbaar, moet worden overgenomen en dat de apotheek voor 1 Augustus 1935 moet zijn geopend.

Dr. Dussenbroek vroeg van Nederland uit telegrafisch vergunning voor het openen van een apotheek in Oranjestad.

Toen hij in Curaçao terug was, verzocht hij de toestemming voor Oranjestad of voor St. Nicolaas. Hij wenste een Nederlandsen apotheker te doen uitkomen.

Ik kon aan een practiserend geneesheer niet vergunnen eigenaar te zijn van een particuliere apotheek. Dit zou aanleiding geven tot overtreding van art. 16 P.B. 1874 No. 6 en bovendien de kans doen ontstaan, dat de geneesheer-eigenaar ook recepten van andere geneesheren zou inzien.

Inmiddels is hem vergunning verleend op St. Nicolaas een eigen apotheek te houden, zolang zich daar geen apotheker heeft gevestigd.

Door een Nederlandsen Apotheker is toestemming gevraagd zich te St. Nicolaas te vestigen. Deze toestemming is verleend zonder voorwaarden, omdat de geneeskundige, die daar tot nu toe vergunning voor het houden van een apotheek te St. Nicolaas had, ook te Sabaneta en Santa Cruz practiseert en dus zijn voorraad aldaar nog nodig heeft.

Op Aruba komen dus twee Nederlandse Apothekers. Voor meer is daar geen plaats. Voorkomen dient te worden, dat door een teveel aan apothekers apotheken ontaarden in winkeltjes, die allerlei artikelen, ook ongewenste, verkopen.

Voor Curaçao is het standpunt ingenomen, dat iederen Nederlandsen apotheker, die zelf eigenaar van het Apotheek zal zijn, vergunning wordt verleend. Reeds is aan een Nederlandsen apotheker toestemming gegeven zich zich op Curaçao te vestigen.

Mocht op Aruba de vestiging van een derden apotheker mogelijk blijken, dan zal weder voor dit eiland aan een Nederlandsen Apotheker, die zelf eigenaar van zijn zaak is, toestemming voor het houden van een apotheek worden verleend."

Het Hoofd der 7e afdeling.
(handtekening onleesbaar)

Anthony Eden.

In de laatste maanden hebben we haast dagelijks de naam kunnen lezen van dezen Engelsen politicus.

Over hem schreef John Gunther in „Vanity Fair":

Robert Anthony Eden, tot voor kort reis-minister van de Britse regering, thans minister voor Volkenbondszaken en tevens de best-geklede diplomaat van Europa, werd in Juni 1897 geboren. Hij studeerde in Eton en Oxford. Toen de oorlog uitbrak, ging hij op de rijpe leeftijd van 18 jaar naar het front en kwam er als kapitein vandaan, versierd met het militaire kruis. Hij en Hitler ontdekten te Berlijn, dat zij in dezelfde sector van het slagveld tegenover elkaar hadden gestaan. Terug in Oxford begon Eden zijn talenten voor het ongewone te tonen: hij legde met goed gevolg zijn examen af in Oosterse talen. Toen ik een vriend van hem vroeg, welke talen Eden bestudeerd had, riep hij uit: „Ik ken Anthony nu tien jaar, maar tot op dit ogenblik heb ik niet geweten, dat hij ooit aan Oosterse talen heeft gedaan."

In 1923 trouwde Eden de 18-jarige dochter van sir Gervase Beckett. Hij besloot daarop in de politiek te gaan en werd aangenomen als conservatief candidaat voor het district Warwick. Alleen een stamboomdeskundige zou het precies kunnen uitzoeken, maar de Labour-candidate, die hij had te bestrijden, was een vrouw, de gravin van Warwick, de schoonmoeder van zijn zuster en tevens de zuster van de stiefmoeder zijner vrouw. Om de vreemde verhoudingen van zulke families aan te tonen zij nog vermeld, dat Eden's zwager, de man van de zuster zijner vrouw, de Londense correspondent is van het „Berliner Tageblatt", een beminnelijke Duitser.

Na de lady, die op zo ingewikkelde wijze met hem verwant was, te hebben verslagen, kwam Eden in het parlement en zijn opkomst daarna is phenomenaal geweest.

Hij maakte in 1925 een onderzoekingsreis naar Canada, Nieuw Zeeland en Australië, schreef artikelen voor de „Yorkshire Past", die later werden verzameld in een uitstekend boekje: „Plaatsen in de zon". Zijn journalistiek gaf blijk van kennis en gezond verstand, veel statistisch onderzoek en een prettige stijl. In het Lagerhuis specialiseerde Eden zich in buitenlandse zaken. Hij wist spoedig de aandacht op zich te vestigen. De premier, toen Stanley Baldwin, schreef zelf een inleiding voor zijn boek en in 1926 werd hij parlementair particulier secretaris van den minister van Buitenlandse Zaken, sir Austen Chamberlain. Dit was voor een deel te danken aan Baldwin's vriendschap, voor een ander deel aan het feit, dat de conservatieven functies verlangden voor hun jonge mensen.

In 1931 werd hij benoemd tot parlementair onderstaatssecretaris aan het departement van Buitenlandse Zaken, in welke functie hij feitelijk ontwapenings- of Volkenbondsminister was; hij ging geregeld naar Genève en werd belast met een groot deel van de moeilijke ontwapeningsbesprekingen. Als de grote slag was voorbereid ging de minister, toen Simon, zelf naar Genève om toezicht te houden en de roem te oogsten. Eden bleef en deed het werk. Hij werd buitengewoon populair te Genève; hij hield van de Volkenbond en geloofde er in. Toen tenslotte in 1934 Londen plus Genève te veel werk opleverden voor één man, werden de werkzaamheden van het ministerie van Buitenlandse Zaken verdeeld en werd Eden lord privy seal. Bij de kabinets-reconstructie van 1935 werd hij als Volkenbonds-minister in het kabinet opgenomen.

Het doet er niets toe, dat Anthony Eden's broekspijpen de best-geperste zijn van geheel Mayfair. Wat er wel toe doet is, dat deze jongeman begiftigd is met twee belangrijke hoedanigheden: charme en echte intelligentie. Gezien zijn afkomst zou men kunnen denken, dat hij het volmaaktste type is van den botten Britsen man-in-de-politiek. Goede familie, oorlogsdienst, een knappe vrouw, twee flinke jongens, een behoorlijk fortuin, onberispelijke kleding, conventioneel knap uiterlijk — dat alles zou kunnen wijzen op een standaardmens. Product van kleine adel, Eton, Oxford, een goed regiment, Whitehall en Maifair, zou hij even knap en kleurloos kunnen zijn als een kleermakers-model. Maar de mensen, die hem beschouwden als een decoratieven dilettant, waren er volkomen naast. Eden is de perfecte gentleman, inderdaad, maar hij heeft bovendien hersens.

De scherpzinnigen onder de buitenstaanders merkten zijn kwaliteiten voor het eerst op, toen hij in 1929 het Engels-Franse vloot-compromis verdedigde. Hij sprak voor een bijna leeg Huis, maar zijn geïmproviseerde speech was een van de fijnste en sterkste uiteenzettingen omtrent een moeilijk onderwerp, die de Lagerhuisleden ooit van zo'n jong lid hadden gehoord. De mensen begonnen zijn charme op te merken, toen hij verleden jaar rapport uitbracht over een missie in Berlijn, waar hij Hitler voor het eerst sprak. Toen Winston Churchill hem begon te prijzen, sceptisch maar geestig, legde Eden eerst zijn lange benen over elkaar en keek naar de zoldering; toen trachtte hij een bescheiden geeuw te onderdrukken, maar toen Churchill's scherts voortduurde, bloosde hij als een kind, en zijn wangen werden vuurrood; geprezen te worden bracht hem in gloeiende verwarring.

Talrijke jongmensen hebben Eden's opleiding en afkomst; velen bezitten zijn tact en charme, verscheidene zijn even elegant. Waaraan is dan zijn snelle opkomst te danken? In de eerste plaats heeft hij een bijzonder vermogen om zich bemind te maken. Hij is een van die volmaakt evenwichtige mensen, eerlijk en onbaatzuchtig, die men nu eenmaal onmogelijk kan haten. Onder de journalisten te Genève wordt hij „lord Wimper" genoemd, niet bij wijze van spot, maar als compliment voor zijn charme en elegance; hij is de meest populaire Engelsman, die ooit naar Genève kwam. Op het ministerie van Buitenlandse Zaken, dat hem vereert, denkt niemand er aan hem ooit anders te noemen dan Anthony.

Twee recente gebeurtenissen hebben de Volkenbond weer enig prestige en gezag verschaft. De ene was het besluit een internationaal leger naar het Saargebied te zenden, om toezicht te houden gedurende het plebisciet in Januari 1935. De andere was de regeling van het netelige Hongaars-Joegoslavische geschil, dat Europa met een lelijke crisis bedreigde.

In beide gevallen was Eden de architect. Hij verschrikte het Britse kabinet door er op te staan, dat Britse troepen naar het Saargebied zouden worden gezonden, in weerwil van de woedende protesten der isolationistische pers. Eden had gelijk, want zijn maatregel was geenszins impopulair, maar bleek een belangrijke prestatie te zijn van de nationale regering. Hij vleide en troetelde de Hongaren en Joegoslaven zolang, tot zij een accoord sloten over een bijna onoplosbare kwestie, een taak, die men zou kunnen vergelijken met Goering en Trotski er toe brengen elkaar te omhelzen.

In Maart 1935 begon Eden zijn vliegtocht naar Moskou. Hij was de eerste Britse minister, die sinds de revolutie van 1917 Rusland bezocht. Het werk eiste een maximum aan tact, veerkracht en bekwaamheid om te onderhandelen. De Sovjets waren zeer wantrouwend jegens de Britse politiek, en de Britse conservatieven, die Eden vertegenwoordigt, vonden Stalin en zijn vrienden verguld. Eden en Stalin begrepen elkaar; zij begonnen een hartelijk gesprek en Stalin vroeg Eden of hij meende, dat het oorlogsgevaar in 1935 even groot was als het vóór 1914 was. Eden zeide neen. Stalin meende van ja. Zij gingen redeneren en aan het eind tekenden zij een gemeenschappelijk communiqué van historische betekenis, waarin werd gezegd, dat er geen botsing van belangen bestaat tussen hun respectieve landen en waarin werd erkend, dat de integriteit en welvaart van den een het belang is van den ander. Ver waren de dagen van de inval in de gebouwen van de Acros te Londen, toen de beeltenis van Austen Chamberlain te Moskou werd verbrand.

Hij bezocht Warschau, daarna Praag en moest te Keulen zijn reis wegens ziekte onderbreken.

Op zijn 38ste jaar is Anthony Eden de populairste en meestbelovende politicus van Engeland. Maar de snelheid van zijn opkomst heeft haar gevaren. Engeland heeft een zonderlinge neiging om ouderdom in de politiek te vereren en er is een traditie, de wil, dat niemand minister van Buitenlandse Zaken wordt zolang hij geen zestig is. Dan heeft Eden dus nog twintig jaar de tijd om oud en eerwaardig genoeg te worden.

Koppensnellers in Nieuw Guinea.

Voor een buitenstaander is het heel moeilijk om zich enig begrip te vormen van de mentaliteit der Papoea's op Nieuw Guinea. In onderstaand artikel geeft een reiziger zijn mening over dit primitieve volk, in het land dat drie Haviland-vliegtuigen binnen kort in kaart zullen opnemen.

Van nature zijn de inlanders van Nieuw Guinea goede mensen. Liegen doen ze niet en diefstal kennen ze niet, zij houden veel van hun kinderen en hebben een uitgesproken aanleg voor humor. Iedereen is hun vriend en zelfs de blanke zal in hen een gedienstig en toegewijd persoon vinden.

De Papoea's mogen wij gerust mensen met een goed hart noemen. Wanneer men hen ontmoet, vallen zij erg... tegen. Men verwacht woest uitziende krijgers te zien met blinkende messen en scalpen aan de gordel. Dit uiterlijk vertonen zij evenwel helemaal niet.

Zij zijn zeer gehecht aan de tradities en hierin kan men hen nooit treffen. Eveneens koesteren de Papoea's grote eerbied voor de vrouwen. Dit alles doet zeer vreemd aan, wanneer men de barbaarse gebruiken nagaat, die zij soms nog trachten te plegen: het koppensnellen.

Waarom Papoea's mensen eten.

Eens bezocht ik enkele inlanders, die gevangen genomen waren, beschuldigd van moord en kannibalisme. Zij smeekten mij hun toch te zeggen, waarom zij „opgesloten" waren, zij wisten van niets. Toen ik hen wees op hun sinister festijn, begonnen hun ogen te stralen en erg voldaan streken zij over hun maag... Zij schijnen zich geen rekenschap te geven van de ernst van hun daad.

Welke wetten of gevoelens drijven hen dan tot deze afschuwelijke daden?

Zij zijn er van overtuigd, dat een „levende kracht" noodzakelijk is voor de welvaart van alles, wat zij bezitten: hun landerijen, huisdieren, vee enz. Vooral kleine kinderen hebben aan deze „levende kracht" een grote behoefte. En deze kracht kunnen zij slechts in hun bezit krijgen van een ander levend wezen. Daarom tracht de Papoea de schedel van een ander persoon in de stam meester te worden en hiervoor waagt hij alles. En wanneer de man verslagen is, dan is het „vlees" voor den Papoea. Daar het voor hem een luxe artikel is, zorgt hij er wel voor, dat er niets van overblijft... de Papoea wordt dan menseneter.

Kinderroof.

De eerste en grootste zorg van de Nederlandse regering, zowel als van het Engelse gouvernement, was natuurlijk, om deze bloedige snel-tochten tegen te gaan. De Papoea's van Nieuw Guinea zoeken namelijk ook hun „koppen" bij andere stammen, waardoor dan een heftige onderlinge twist ontstaat.

De „Marind-Anim" stam hield bijvoorbeeld eens een razzia onder de Moraurio-stam en maakte op een middag een buit van bijna zestig scalpen.

Met het koppensnellen gaat het roven van de kinderen van hun slachtoffers gepaard. Deze kinderen worden dan in het eigen dorp opgevoed. Dit verklaart ook, waarom men in een dorp vaak verschillende mensentypen aantreft.

Daar de koppensnellers voor het heil van de stam „werken" en zij hun leven hierbij wagen, worden zij beschouwd als helden.

Enkele leden van de „Maklen-stam", die in de gevangenis waren opgesloten, omdat zij deel genomen hadden aan sneltochten, vertelden mij heel naief, dat zij bij het grote blanke hoofd geroepen waren, die hen eens gaarne wilde zien, want zij stonden als helden bekend! Niemand begreep, dat de gevangenschap vernederend voor hen was. Integendeel, zij spraken nog vaak over de heerlijke rijst, die zij gegeten hadden, een aangename afwisseling van de eeuwige sagospijzen der Papoea's.

Het koppensnellen geschiedt vaak ook uit een geheel ander motief, dan het verkrijgen van een „levende kracht". Wanneer een kind sterft en de vader droomt 's nachts dat iemand van een andere stam het heeft vermoord door middel van tovenarijen, dan heeft hij het recht om die persoon te doden.

Hij, die de tovenarij tegen een lid van

Aankomst en vertrek der schepen in de week van 20 — 26 October 1935.

SS.	Aank.	Van	Vertr.	Naar
Falcon	20	New York, P. Cabello	20	Aruba, Maracaibo
Lochmonar	20	Londen	20	Cristobal, N. Pacifico
Phoenicia	21	Hamburg	21	Pto. Barrios
El Libertador	21	Maracaibo, Aruba	21	Aruba, Maracaibo
Baralt	22	St. Kitts, St. Eustatius, Saba, St. Maarten, Bonaire	—	Curaçao
Dalvangen	23	Paramaribo	23	New Orleans
Barneveld	23	Hamburg, Amsterdam	23	Cristobal, C. del Pac.
Venezuela	23	Hamburg, Amsterdam	23	Pto. Limon
Flora	23	New York, P. Cabello	23	Aruba, Maracaibo
Midas	23	S. Haiti, S. Domingo	—	Curaçao
Atlas	23	S. en N. Domingo, N Haiti	—	Curaçao
Colombia	24	P. Limon	24	Amsterdam, Hamburg
El Libertador	24	Maracaibo, Aruba	24	Aruba, Maracaibo
Midas	—	Curaçao	25	S. en N. Domingo, Pto. Rico, N. Haiti
Atlas	—	Curaçao	25	Kingston, P. au Prince, S. Haiti, S. Domingo
Astrea	25	Maracaibo	25	P. Cabello, New York
Caracas	25	New York, P. Cabello	26	Aruba, Maracaibo, S. Juan, New York
Falcon	26	Maracaibo	26	Maracaibo
Baralt	—	Curaçao	26	Bonaire, St. Maarten, Saba, St. Eustatius en St. Kitts.

de stam gebruikt, wordt geminacht en als gevaarlijk beschouwd. Hij, die daarentegen met zijn toverkunst zegen of welvaart kan te voorschijn roepen, staat bij de stam in hoog aanzien.

Een huwelijk bij de Degoel-stam.

Ondanks de ruwe zeden bij deze wilde bosbewoners, hebben zij omtrent het huwelijk een zeer eigenaardige opvatting. Bij de Degoelstam bijvoorbeeld zal men zich, kinderen uitgesloten, nooit in het openbaar met een persoon van het andere geslacht onderhouden, zelfs niet wanneer men gehuwd is. Man en vrouw wonen afzonderlijk, alleen op de plantages ver buiten het dorp mogen zij samenwonen. In het dorp zelf woont men afzonderlijk of leeft men gescheiden door een zware muur, waarin een gat is aangebracht voor het toereiken van het voedsel, dat de vrouw gereed maakt voor haar man.

In verschillende stammen huwt een man meerdere vrouwen, een om hout te sprokkelen, een om de akker te bebouwen, een om op de kinderen te passen enz. en dan heeft men tenslotte nog een vrouw, die het gezin bestuurt. De vrouw is aan haar man een blinde gehoorzaamheid verschuldigd. Anders wordt zij weggestuurd.

Doch uitzonderingen bevestigen de regel, en ik heb ook een man gekend, die zijn vrouw, die in een regeringshospitaal was opgenomen, iedere 10 dagen kwam bezoeken, ofschoon hij vier dagen nodig had om te komen en evenveel om terug te gaan. Hij bracht dan allerlei lekkernijen en snuisterijen voor haar mee.

Dodensteden.

Vele Papoea's leven in de veronderstelling dat de doden ergens ver weg in grote bossen bijeenwonen. De blanken zijn volgens hen geen wezens van vlees en bloed, doch zij maken een deel uit van de geesten der doden.

Toen de eerste Hollandse vrachtboten van Java in Nieuw Guinea aankwamen, meenden deze Papoea's, dat alle doden in Soerabaja woonden en dat de vrachtboten kokosnoten kwamen halen om hen in hun droeve verblijf voedsel te verschaffen. In de plaatsen, waar de inlanders voortdurend contact hebben met de blanken, zijn deze begrippen wel haast verdwenen.

Geheime godsdienstoefeningen.

Ieder jaar wordt een grote godsdienstoefening gehouden, waarbij een enorme demon, afkomstig uit Brits Nieuw Guinea, met reuzen-passen door het bos schrijdt en in verschillende dorpen verschijnt.

De plaats, waar de geheime godsdienstoefening plaats vindt, mag op straffe des doods niet betreden worden door kinderen, vrouwen en niet-ingewijden. Het is overigens zeer moeilijk, iets van de ceremoniën te weten te komen, daar de Papoea's hieromtrent de grootste stilzwijgendheid betrachten.

Toch ben ik in staat geweest om een en ander omtrent het verloop van de plechtigheden te vernemen. De demon zit op de stam van een afgezaagde boom en vraagt om offers. Wanneer men hem iets aanbiedt, wat niet uit het land zelf afkomstig is, of wanneer de offeraar een vreemd sieraad draagt, dan ontsteekt de demon in toorn en vraagt, waar het vandaan komt. De schuldige zegt dan, dat het van de blanken of van de bruinen (Maleiers en Chinezen) is en dan volgt een weinig vererende rede tegen de vreemdelingen, waarvoor men goed moet oppassen.

Bij deze gelegenheid komen de blanken er genadiger af dan de „bruinen", want bij de Papoea's geeft de maag de maat van sympathie of anthipatie aan. De bruine of gele man haalt voedsel uit het land weg, als bijvoorbeeld kokosnoten, maar de blanke staat zelfs hier en daar in aanzien, omdat hij zelf voedsel aanbrengt in die geheimzinnige ronde blikken busjes. Hij mag derhalve in het land vertoeven. Overigens doet de blanke dit toch, met of zonder toestemming van den demon.

Een moorddadig plan.

Onder deze titel schrijft het Surinaamse blad „de West" van 30 September over de vestiging van Hollandse boeren in het bergland van Suriname.

De Luchtpost bracht ons gisteren een plan voor vestiging van Hollandse boeren in Suriname, zó dol als totdusverre niet vertoond werd. Het zou o.i. overweging verdienen, om, als dit plan doorgaat, de aanstichters gerechtelijk te vervolgen wegens poging tot moord.

Wij weigeren te geloven, dat onze Gouverneur in Nederland, prof. Kielstra, onder zeker voorbehoud zijn „bewondering" voor de opzet van dit plan zou hebben uitgesproken. Wij gaan verder, wij zijn overtuigd, dat geen verantwoordelijk bestuursman aan de uitvoering van dit plan zal medewerken.

Onze eerste indruk is, dat het plan zelfs geen ernstige bespreking waard is. Wij volstaan dan ook voor heden met het plan over te nemen, zoals wij dit aantreffen in De Telegraaf van 11 September. De correspondent van dat blad te Haarlem, meldde 10 September:

Sinds enige tijd waren wij ervan op de hoogte, dat er ernstige plannen zijn ontworpen voor kolonisatie in Suriname, waarmede men duizenden werkloze Nederlanders arbeid meent te kunnen verschaffen. Nu de veelomvattende voorbereidingen, welke circa twee jaar in beslag hebben genomen, goeddeels gereed zijn gekomen, zijn wij in staat, met toestemming van de initiatiefnemers, aan dit omvangrijke kolonisatieplan bekendheid te geven.

De ontwerpers, de heren C. van Marselis Harsinck en N. J. van Straaten vertelden ons, dat zij op het denkbeeld waren gekomen door bestudering van vroegere plannen, die voor een deel zijn mislukt of niet uitgevoerd, omdat er fouten zijn gemaakt — fouten, waarmede men dus thans rekening kon houden.

„Wij kwamen tot de overtuiging", aldus de ontwerpers, „dat kolonisatie door Europeanen in de tropen mogelijk moest zijn, indien men zoveel mogelijk gunstige factoren weet te combineren, de opzet tot in de finesses verzorgt — dus vooral ook aan de hygiënische en medische kant alle aandacht besteedt — en het risicopercentage zeer klein houdt.

Er is gezocht naar een bergterrein met een klimaat, waarin Europeanen kunnen arbeiden, indien mechanische hulp in voldoende mate aanwezig is. Wij menen dit gevonden te hebben in het Zuidelijk gedeelte van het Bakhuisgebergte en het Westerlijk deel van de aangrenzende Wilhelmina-keten. De voedsel-gronden op 5 à 600 Meter, de cultuurgronden hoger. De Corantijn-rivier, welke de grens vormt tussen Brits Guyana en Suriname is bevaarbaar voor schepen van circa 4000 ton en kan dus als „toegangsweg" worden benut. Via de Kapoeri-kreek komt men in het savannengebied, waardoorheen een weg van ongeveer 80 K. M. lengte moet worden aangelegd om het Bakhuisgebergte te bereiken.

Voorts zochten wij naar een bergcultuur, die niet te veel moeilijkheden oplevert met oogsten, waarvan de afwerking niet te hoge eisen stelt en waarvoor een afzet der producten gegarandeerd is. Het meest geschiktst leek ons de oliepalm en later de arabica-koffie. De gewonnen palm-olie wordt, zoals bekend, behalve voor consumptiedoeleinden ook gebruikt voor de bereiding van zeep en kaarsen en o.a. in Amerika voor het vertinnen van ijzer. Het genoemde gebied is daarom zo gunstig in cultuur te brengen, omdat men niet in botsing komt met bevolkingsbelangen, hetgeen elders in Suriname meestal wel het geval is.

De opzet hebben wij ons als volgt gedacht. De eerste groep wordt gevormd door circa 300 kolonisten, merendeels werklozen uit alle standen en vakken, die, behalve hun eigen uitrusting, niets behoeven te betalen.

Eventueel kunnen deze kosten misschien worden bestreden met een voorschot van Maatschappelijk Hulpbetoon. Het spreekt vanzelf dat de selectie zeer streng is. Zodra zich bij ons een sollicitant aanmeldt — en dat gebeurt dagelijks, zij komen zelfs per fiets van Friesland en andere provinciën naar ons toe! — vragen wij inlichtingen aan Maatschappelijk Hulpbetoon, Armenraad en politie, welke gegevens onder strikte geheimhouding worden verstrekt. Jammer genoeg werken sommige gemeenten nog zeer stroef mee, maar wij hebben goede hoop dat dit, indien men de ernst van de opzet inziet, beter wordt.

Ook de medische keuring is heel streng.

Verdiensten.

In principe verdient niemand iets alvorens er winst wordt gemaakt, waaruit volgt dat iedereen weet, dat hij uitsluitend tegen kost en inwoning moet werken, en wel gedurende de eerste twee jaar. Daarna ontvangen de mensen 55% minimaal van de netto opbrengst. De resterende 45% wordt gebruikt voor het vormen van een reserve-kapitaal en voor het winstaandeel der niet-verbouwers, die in aantal tien procent van het totaal aantal kolonisten zullen bedragen; voorts voor een weduwenfonds en voor onderwijs, want onder de kolonisten bevinden zich ook leerkrachten.

— Hoe denkt u zich het transport en wat zijn de eerste werkzaamheden?

— Het transport geschiedt met een eigen schip; dat is op de duur goedkoper, omdat na anderhalve reis de kosten er uit zijn. Wij moeten namelijk van alles meenemen; behalve de paar honderd mensen ook zeer veel werktuigen, landbouwmachines en andere materialen en extra kleding. Wij zijn reeds verzekerd van de medewerking van een kapitein en verdere volledige bemanning. Het schip dient na aankomst in de Kapoeri-kreek voorlopig als huisvesting, totdat de muskiet-vrije barak is gebouwd.

Het aanvangswerk bestaat uit de aanleg van de 80 K.M. lange weg; de eerste groep maakt deze op drie meter breedte, de volgende groep brengt hem op 6 meter enzovoorts tot twaalf meter toe. Om de 5 K.M. wordt een barak of loods gebouwd; na het voltooien van de eerste, kan het schip repatriëren om later de tweede groep kolonisten naar Suriname te brengen, welke evenals de eerste nog uitsluitend uit mannen kan bestaan, wegens gebrek aan voldoende huisvesting. Ongeveer tien maanden nadat de eerste groep is aangekomen, kunnen de vrouwen volgen; later zal het mogelijk zijn, dat de kolonisten in gezinsverband de overtocht naar „Nieuw-Holland" zullen kunnen maken.

Aan de behuizing zelf is grote aandacht besteed. De loodsen bezitten een ruime slaapzaal, een magazijn-bergplaats, proviandkamer, hospitaaltje, diverse verblijven als badkamers, kantoor, enz.

Op de duur krijgt ieder een eigen woning, welke eveneens muskietvrij is en het hout niet meegerekend — circa 110 gulden kost! Maar zover zijn we nog niet.

De weide-gronden worden benut voor veeteelt; het melkvee kan goedkoop ter plaatse worden gekocht en later worden aangevuld uit Nederland; zodra men op 400 meter is gekomen worden er voedselgronden met mechanische hulp bouwrijp gemaakt, daarna het hoger-gelegen cultuurgebied.

— Vreest u niet, dat het werk in West-Indië te zwaar is voor Europeanen?

— De omstandigheden in het uitgezochte gebied zijn gunstiger dan elders. De temperatuur is niet hoger dan 80 graden en wegens de afwezigheid van een bevolking is de streek gegarandeerd malaria-vrij. Bovendien hebben de kolonisten geen koeliearbeid te verrichten, dank zij de grondbewerking-machines. De werktijden zijn van 7 tot 11 en van 2 tot 4½ uur, zon- en feestdagen is men vrij.

Leiding.

— Bij wie berust de leiding?

— Bij den heer Van Straaten en mij — vervolgde de heer Hartsinck. Ik heb een langdurige tropenervaring en de heer Van Straaten, die momenteel gemeente-ambtenaar te Haarlem is, neemt o.a. de administratie op zich. Voorts gaan er mee: een dokter, een ingenieur, de oud-hoofdadministrateur uit de cultures, de heer J. J. Ingerman te 's Gravenhage, die jarenlang planter is geweest op Java, Sumatra en directeur was van grote ondernemingen in de Congo; hij zal zich speciaal belasten met het plantkundig gedeelte. Medisch adviseur is dr. P. R. van der Elst uit Haarlem, (de bekende oud-assistent van prof. Schweitzer), die zich belangeloos ter beschikking heeft gesteld om onzen dokter van te voren alle inlichtingen te verstrekken.

Er wordt geen dwang op de mensen die meegaan uitgeoefend, een contract wordt niet opgemaakt. Men verplicht zich evenwel alle bevelen van de leiding naar beste weten en kunnen op te volgen. Indien blijkt, dat iemand ondanks het medische vooronderzoek niet tegen het klimaat kan of om andere redenen terug wil of minder geschikt wordt bevonden, dan kan hij gratis de terugtocht aanvaarden.

— Hoeveel mensen kunnen volgens de berekening werk vinden?

— Stel dat wij Januari 1936 kunnen beginnen, dan zijn er in December 1941 ongeveer 100.000 werkers in de cultuur opgenomen en in Juni 1942 zijn allen aan de slag en verdienen zij hun eigen kost op eigen cultuurgrond, wonend in hun eigen huis. Vermoedelijk wordt er ook een proef genomen met moerbei-teelt voor eventuele zijde-industrie. Bij ieder huis kunnen vruchtbomen worden geplant; er kan pluimvee worden gehouden, enz. Niettemin blijft ieder afhankelijk van de deskundige leiding en moet hij zijn arbeidskracht met die van anderen samen besteden aan het openleggen, schoonmaken en beplanten der gronden. Indien alles beplant is, wordt deze grond uitgegeven, doch moet een ieder zelf, onder toezicht, voor onderhoud en oogsten zorgen. De afwerking van het product geschiedt centraal om het beste resultaat te verkrijgen.

Tenslotte vroegen wij bijzonderheden omtrent de economische kant van de zaak.

Het beginkapitaal is zuiver uitgerekend, met een behoorlijke marge; belangrijke toezeggingen zijn ons reeds gedaan. De opbrengst der cultures per hectare is berekend op ⅔ van die der bestaande ondernemingen, gecalculeerd naar ⅔ van de laagste prijzen die de producten op de wereldmarkt opbrengen en op die basis heeft iedere man een behoorlijke inkomen.

Als basis der arbeidsprestatie is genomen ¾ gedeelte van die van een middelmatige koelie op bestaande ondernemingen.

— Hoe luidt het oordeel der autoriteiten?

— Gunstig. In een langdurig onderhoud met den gouverneur van Suriname, prof. mr. J. C. Kielstra, die momenteel te 's-Gravenhage vertoeft, machtigde deze ons te verklaren dat hij met grote belangstelling van het plan heeft kennis genomen en vooral de opzet, met alle finesses bewondert, doch alsnog een plaatselijk diepgaand onderzoek aanbeveelt.

Te dien einde zijn de heer Ingerman en ik — aldus de heer Van Marselis Hartsinck — van plan zo mogelijk in October naar Suriname te gaan en rapport van onze bevindingen aan de regering uit te brengen. Wij hebben het plan reeds aan het departement van Koloniën voorgelegd en wij gaan vol vertrouwen de toekomst tegemoet. Vermelden wij ten slotte dat het adres van den secretaris van „Nieuw Holland" is: N. J. van Straaten, Sophialaan 6, Haarlem, (postzegel voor antwoord insluiten).

HET RAADSEL VAN DE PYRAMIDEN-BOUW OPGELOST.

Men kende liften.

Onze kennis van de Egyptische cultuur uit de vroegste perioden wordt op onverwachte wijze verrijkt door een expeditie, geleid door den Engelsen onderzoeker, Edward Armytage, die zojuist weer in Engeland is teruggekeerd. De geleerde heeft een tot nu toe volkomen onbekende stad uit omstreeks 2000 voor Christus ontdekt. Deze was geheel onder het zand bedolven en werd slechts, dank zij een dier toevallen ontdekt, waaraan de historie van het onderzoek der Oudheid niet al te arm is.

Armytage was oorspronkelijk slechts van plan, een onvoltooid gebleven pyramide te onderzoeken.

Tot nu toe had men er weinig acht op geslagen en het bouwwerk meer beschouwd als een onbelangrijke verzameling stenen. Enige tijd geleden uitte de bekende Egyptische archeoloog, Selim Hassan, de veronderstelling, dat hier misschien wel het graf van een heerser te vinden zou zijn. Armytage was het met deze veronderstelling eens en wijdde zijn gehele aandacht aan deze pyramideresten. Hij vond inderdaad, dat hier het graf van koningin Khent-Kawes betrof, de eerste zelfstandig regerende heerseres uit de geschiedenis, wier naam ook vermeld wordt in de inscripties op de later gebouwde pyramides van de vijfde dynastie. Doch tevens ontdekte de onderzoeker in de onmiddellijke nabijheid van deze pyramide een stad, waarvan men tot nu toe niets afwist.

Bij de uitgravingen werd geconstateerd dat deze stad buitengewoon goed geconserveerd gebleven is. Armytage beweert, dat de architecten uit die tijd een peil bereikt hadden, dat wij in Europa pas in de achttiende eeuw vinden. De stad was niet alleen van irrigatiewerken voorzien, maar tevens van een verbazingwekkend comfort, alle huizen bezaten badkamers. Het systeem van de stratenaanleg wijst er op, dat men zich reeds bezig hield met verkeers-vraagstukken: de grondmuren zijn thans nog zo stevig, dat men er nu nog huizen op zou kunnen bouwen. De indeling in kamers herinnert aan de nog thans gebruikelijke: eetkamers en slaapkamers, zitkamers en keukens. De muren waren versierd, het materiaal bestond uit gebrande tegels, die vierduizend jaren getrotseerd hebben. De stad werd door een grote tunnelachtige gang, die van het Noorden naar het Zuiden loopt, in twee delen gescheiden. Over de betekenis van die gang is men het nog niet eens, doch men vermoedt dat hij voor militaire doeleinden gediend zal hebben.

De expeditie van Armytage heeft echter niet slechts deze uiterst belangrijke historische vondsten gedaan, maar bovendien een succes geboekt, dat onder de aandacht van iedereen verdient gebracht te worden. Het betreft hier een der moeilijkste en tot nu toe niet opgeloste kwesties in de Egyptologie, die zolang deze tak van wetenschap bestaat, een twistpunt der geleerden geweest is. De wetenschap heeft zich nog steeds met de vraag bezig gehouden, hoe de mensen uit die tijd er toch in geslaagd waren zulke geweldige bouwwerken tot stand te brengen. Kolossale stenen blokken moesten op hun plaats gebracht worden. Armytage heeft thans een uit steen geconstrueerde lift ontdekt. Aangezien men bij de talrijke vroegere onderzoekingen nooit en te nimmer een lift of een afbeelding van een lift vond, veronderstelde men, dat in het oude Egypte de lift niet bekend was. Het gevolg was, dat men aan het raden ging, hoe de oude Egyptenaren nu wel die stenen blokken naar de top van de pyramides vervoerd hadden. Zo heeft een gelukkige vondst dit probleem opgelost.

Een godsdienst-statistiek.

De jongste statistieken hebben aan 't licht gebracht dat de Katholieke godsdienst thans de meest verbreide godsdienst ter wereld is na het Confusianisme. Het Christendom vormt daartegen een grote minderheid tegenover de vele niet-christelijke godsdiensten. Volledigheidshalve laten wij hier een interessante statistiek volgen:

Protestanten	16.980.000
Anglikanen	37.090.000
Katholieken	331.500.000
Orthodoxen	144.000.000
Kopten	10.000.000
Totaal aantal Christenen	539.570.000
Joden	16.140.000
Mohammedanen	209.130.000
Boedisten	150.180.000
Hindoes	230.150.000
Confusianisten	350.600.000
Shintoeisten	25.000.000
Animisten	135.650.000
Overigen	50.870.000
Aantal niet-Christenen	1.167.710.000

Satyre en humor.

Dieëtwedstrijd.

Een Amerikaan, een Canadees en een Engelsman zijn de enige overlevenden in de zonderlingste wedstrijd, welke ooit is gehouden. In werkelijkheid is het geen wedstrijd meer, want de drie hebben het op een accoordje gegooid om de te wachten voordelen bij een eventueel winnen van de wedstrijd te delen.

In 1928 begonnen 642 personen een wedstrijd, waarvoor de Rockefeller Foundation en het Mayo Instituut voor £ 14.000 aan prijzen uitloofden Deze was uitgeschreven ten einde physische reacties van menselijke wezens op verschillend voedsel en onderscheiden levensomstandigheden te ontdekken. Sedert dien zijn zes personen vermoord, 73 zijn er zelf dood gegaan, en alle andere hebben op drie na de regels op een of andere wijze overtreden.

De Amerikaan is Frank Fielding, van Minnesota, die sinds 1928 75.600 mijl op rol- en ijsschaatsen, per ski en per rijwiel heeft afgelegd. Volgens de regels mag hij niet slapen op iets, dat zachter is dan een stoel of een tafel, en er is bepaald, dat hij tachtig mijl per dag moet afleggen. Al deze verrichtingen moeten geschieden op vloeibaar voedsel.

Wanneer hij en zijn mede dieëtlijders, Morris Walton, uit het Engelse Liverpool en Jack Richards uit Winnipeg in de staat Manitoba, het volhouden tot de twaalf jaar van de wedstrijd er op zitten, zullen zij de beloning samen delen.

De Engelsman is op geconcentreerd voedsel gesteld, en de Canadees is het best, althans het minst slecht af. Al wat hij te doen heeft is te eten als een gewoon mens, elke morgen tachtig mijl verder te zijn, dan de plaats, waar hij zich gisteren bevond, en tot 1940 rechtop slapen.

Wanneer Frank Fielding het eind van de wedstrijd haalt, zal hij net als een zuigeling aan vast voedsel worden gewend, hebben de doctoren hem al laten weten. Natuurlijk kan het geval zich ook voordoen, dat de man er dermate aan gewend is om een levende melkfles op rolschaatsen te zijn, dat hij nooit meer naar het leven van den doodgewonen stervelingen terugwil.

Succes.

Advocaat: „De vier doodvonnissen, die over je zijn uitgesproken, zijn door mijn toedoen teruggebracht tot drie!!"

De argeloze.

„Wat krijg je van je man op je verjaardag?"

„Een prachtige bontmantel. Wil je hem eens zien. Ik heb hem gisteren al thuis gekregen."

„Ja, die is werkelijk schitterend. Heeft hij hem zelf uitgezocht."

„Neen, gelukkig weet hij er voorlopig nog niets van."

De rijkaards.

Van Meeren en zijn vrouw hadden heel hun lange leven moeten scharrelen om op een fatsoenlijke manier door de wereld te komen. Onverwachts erfden ze van een verre neef de somma van honderd hele guldens: ongekende weelde! 's Avonds laat zaten ze nog over dit heuglijk feit te babbelen. Van Meeren klopt zijn vrouwtje eens op de schouder en zegt dan:

„Wel, Marie, laten we met onze rijkdom gaan pronken. We zullen met de buren verder gewoon omgaan alsof er niets gebeurd is!"

Te gevaarlijk.

„Wat reist gij nog altijd tweede klas, nu het u zo slecht gaat?"

„Natuurlijk, oude jongen, in de derde klasse daar tref ik schuldeisers aan..."

Die kinderen.

„Moeder, kijk eens, hier adverteert iemand een woning voor een echtpaar zonder kinderen. Waarom mogen zij geen kinderen hebben?"

„Dat weet ik niet hoor? Ga liever eens kijken, waarom Jan zo schreeuwt en zeg tegen Piet, dat hij eindelijk eens moet uitscheiden met water uit het raam te gooien. En Dolf en Klaas moeten elkaar niet de hele dag slaan."

Gelijk.

„En ik verwed er mijn hoofd onder, dat ik gelijk heb."

„Ik verwed er zelfs mijn portemonnaie om."

„Nou ja, die is toch leeg."

„Dan wedden we immers gelijk op!"

Knap?

„Ik heb op school een prijs gekregen, mammie."

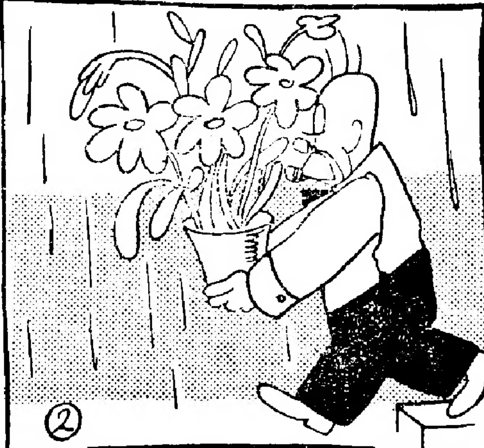
„Mooi! Waarom?"

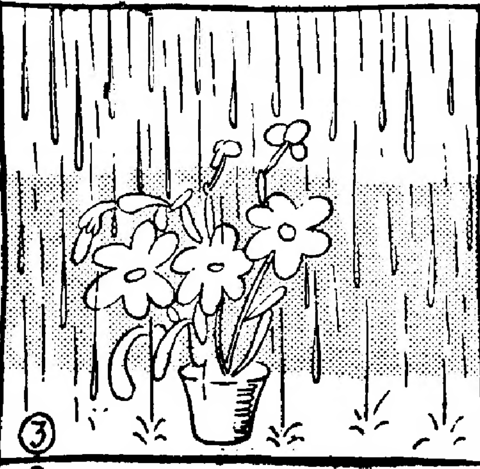
„Voor dierkunde, Meneer vroeg: hoeveel poten heeft een struisvogel, en ik zei: drie."

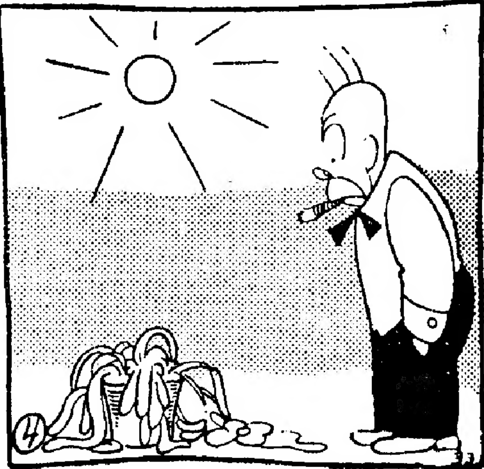
„Drie? Dat is toch fout!"

„Dat weet ik nu, maar de anderen zeiden vier, en toen was ik er het dichtste bij."

ADAMSON BESPROEIT ZIJN BLOEMEN.